

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านท่าเลือน หมู่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นายันทพงษ์ ชุมคำไฮ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านท่าเลือน
 อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. สาโรช รุจิวรรณ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษา เพื่อประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านท่าเลือน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 11 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งได้แก่ 1. เพื่อให้ทราบถึงการมีศักยภาพ ในการบริหารจัดการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด 2. เพื่อทราบการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่ามีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างไร 3. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย 4. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ 5. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยวิธีการดำเนินการวิจัยแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการประเมินระบบหน่วย A พบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดตั้งโครงการ โดยให้ข้อมูลที่เป็นจริง ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านท่าเลือนมีสมาชิก 275 คน จำนวนผู้กู้ 98 ราย เป็นเงิน 880,000 บาท การชำระคืนเงินกู้มี 4 ระยะ คือ รายเดือน , ราย 3 เดือน , ราย 6 เดือน , รายปี โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาทต่อปี

ผลการประเมินหน่วยระบบ B พบว่า สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเดิมอยู่ก่อนแล้วคือ ทำไร่มันสำปะหลัง ทำสวน ทำนา ทำไร่ข้าวโพด และค้าขาย ผู้กู้จึงมีความถนัด ชำนาญ และมีความสามารถในอาชีพ จึงทำให้ประสบผลสำเร็จ โดยการนำเงินกู้ออกไปใช้ได้อย่างถูกวิธี เมื่อครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ ผู้กู้ได้ชำระคืนเงินกู้ตรงตามกำหนดเวลาไม่มีการค้างชำระ ผู้กู้มีความพึงพอใจในโครงการนี้เป็นอย่างมาก จึงทำให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ฐานะมั่นคงยิ่งขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง และเงินกองทุน 1 ล้านบาทสามารถอยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

สำนักวิชาเทคโนโลยีและสังคม
 ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา... พ.ช.พ.จ.ช. ชุม.คำ ไฮ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา... สาโรช... รุจิวรรณ

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....*ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช รุจิรวรรณ*.....

(อาจารย์ ดร. สาโรช รุจิรวรรณ)

กรรมการสอบ

.....*ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช รุจิรวรรณ*.....

(อาจารย์ ดร. สาโรช รุจิรวรรณ)

.....*ดร. อรรถพร วราอัศวปติ*.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร วราอัศวปติ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....*ดร. ทรรศน พงษ์พานิช*.....
(รองศาสตราจารย์ ทรรศน พงษ์พานิช)

คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. ศาโรช รุจิรวรรณ อาจารย์พิเศษของนักศึกษาตำหนองสาหร่าย ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา เสนอข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในหมู่บ้านท่าเลื้อน ม.2 ต.หนองสาหร่าย ที่ได้ให้ความร่วมมือในการนำเสนอข้อมูล และมีส่วยช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ดู่งไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ อันพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ผู้อ่านสารนิพนธ์ฉบับนี้ และผู้ต้องการศึกษาข้อของหมู่บ้านท่าเลื้อน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ ทำวิจัยของหมู่บ้านท่าเลื้อนต่อไป

นายันทพงษ์ ชุมคำไฮ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. นโยบายหลักการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	7
2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
3. หลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน.....	25
4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินโครงการแบบซีพีโมเดล.....	27
5. เอกสารวิชาการอื่น ๆ.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	33
1. รูปแบบการประเมินโครงการ.....	33
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	34
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญต่อ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการประเมินติดตามประเมินโครงการ.....	54
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	54
2. ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ.....	54
3. บริบทระดับท้องถิ่น.....	55
4. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	80
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	86
2. ผลการดำเนินงาน.....	87
3. ผลกระทบ.....	92
4. ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงองค์ประกอบของชีพโมเดล.....	10
2. แสดงขั้นตอนการกู้เงิน	64
3. ขั้นตอนการอนุมัติเงินกู้.....	70
4. ขั้นตอนการชำระเงินกู้.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การประเมินบริบท.....	35
2. การประเมินปัจจัย.....	40
3. การประเมินกระบวนการ	43
4. การประเมินผลผลิต	48
5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัด.....	52
6. ครอบครัวยุคใหม่ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง	57
7. จำนวนอายุของประชากร	58
8. แสดงองค์การชุมชน	59
9. รายชื่อคณะกรรมการ	59
10. ภูมิปัญญาชาวบ้าน	60
11. โครงการด้านพัฒนา	61
12. เศรษฐกิจ	62
13. โครงการด้านสังคม	62
14. โครงการด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	62
15. การอนุมัติเพื่อพัฒนาอาชีพ.....	63
16. การเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกกองทุน.....	65
17. จำนวนผู้ยื่นกู้.....	65
18. แสดงเงินทุนสะสม.....	66

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 8 นั้น แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิด โดยการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการโดยพัฒนาทั้งด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้ จากวิกฤติที่เกิดขึ้นทำให้ ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรัชญาเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

รัฐบาลปัจจุบัน ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านจนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนบ้านท่าเตียนเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้

บ้านท่าเลื่อนเป็นหมู่บ้านในตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรประมาณ 2,473 คน ได้เข้าร่วมโครงการเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2544 ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุน 278 รายกู้ไปแล้ว 98 ราย โดยการกู้ส่วนใหญ่เพื่อนำไปประกอบอาชีพส่วนตัว ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช ค้าขาย อุตสาหกรรมในครัวเรือน ช่างซ่อม โดยสมาชิกส่วนใหญ่จะมีการแบ่งชำระเงินกู้หลายประเภทด้วยกัน คือ รายเดือน , ราย 3 เดือน, ราย 6 เดือน, และรายปี

จากความพร้อมของหมู่บ้านท่าเลื่อน ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้าเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544 การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนางานเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วน of กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อให้ทราบว่าเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทของหมู่บ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา จะสามารถทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากน้อยเพียงใด
- 2.2 เพื่อให้ทราบว่าการบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพเพียงใด
- 2.3 เพื่อให้ทราบว่าการใช้เงินกองทุนตรงตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

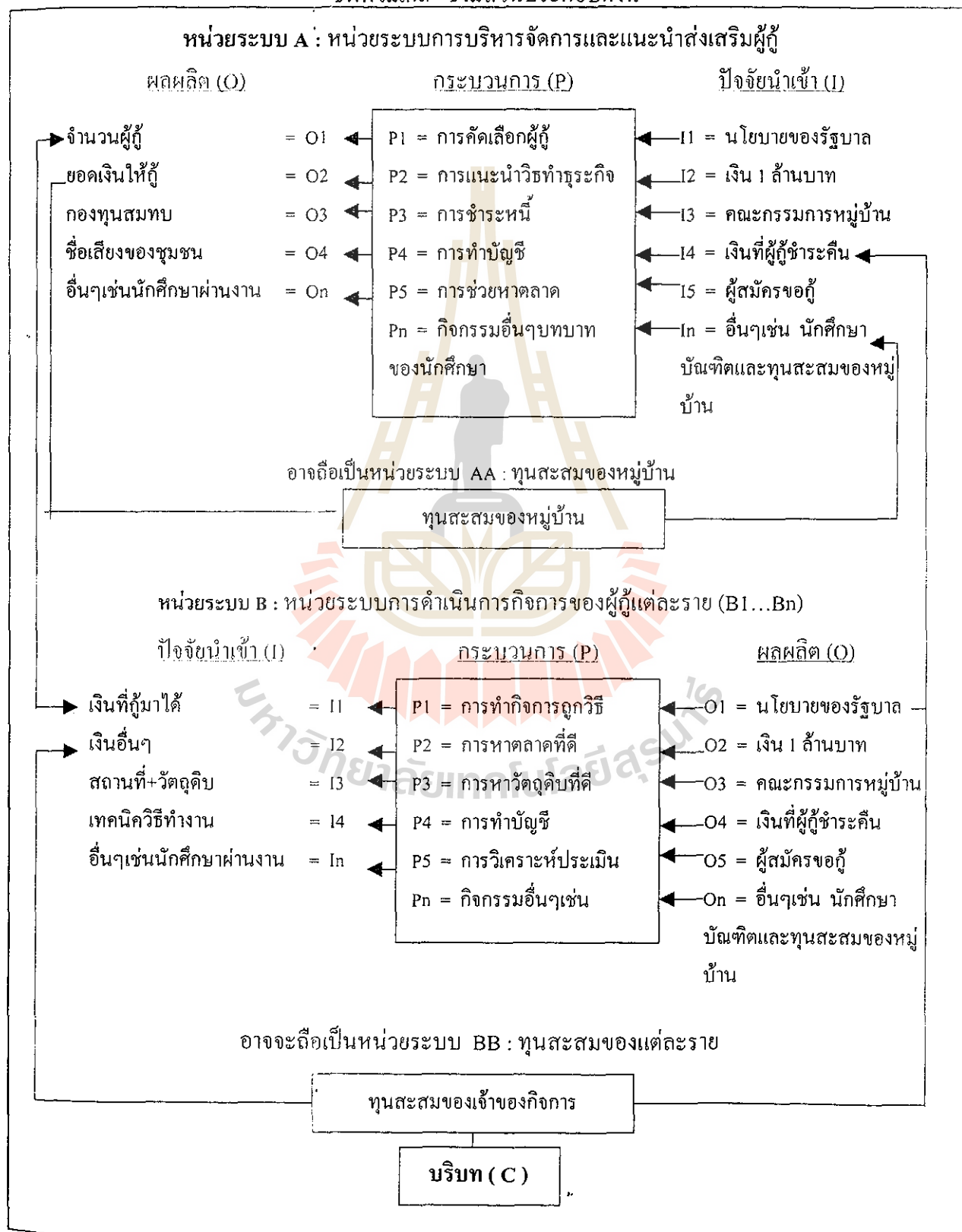
3. กรอบความคิดทฤษฎี

ทฤษฎีที่ได้นำมาใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP) โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภูมิ 1.1 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

จากแผนภูมิที่ 1.1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบ ด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดย มีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วย ระบบสะสมเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการ ทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายการ ต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือเป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วย ระบบ B และอาจช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ ได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อม ดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของ ชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดัง กล่าว

4. วิธีการดำเนินการ

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจประชากร ในบ้านท่าเลื่อน ต.หนอง สาหร่าย อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมาที่ได้ศึกษาและเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยใช้แบบสำรวจดังต่อไปนี้

บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

บร.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

บร.8 โครงการเศรษฐกิจของชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายการณี

บร.12 การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จำนวนประชากรที่อยู่ในหมู่บ้าน จำนวนหลังครัวเรือน จำนวนสมาชิกผู้กู้เงิน จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยศึกษา จำนวนประชากรที่ว่างงาน อาชีพของประชากรที่อยู่ในหมู่บ้าน ฯลฯ

ข้อมูลทุติยภูมิ ในบ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมาได้จากข้อมูลที่เกิดรวบรวมมาจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเช่น พัฒนาชุมชนของอ.ปากช่อง ที่ได้ให้ข้อมูล สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ.) เกษตร อ.ปากช่อง ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การเกษตรของ ต.หนองสาหร่าย ฯลฯ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ข้อมูลที่สำรวจได้ที่เก็บมาจากหมู่บ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมาโดยใช้แบบบร.1-บร.12 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์

4.3 นำเสนอในรูปแบบสารนิพนธ์

การนำเสนอข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้วนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์แล้ว มานำเสนอเสนอในรูปแบบของ “สารนิพนธ์”

5. ผลที่คาดว่าจะได้จากการประเมิน โครงการ

1. ได้ทราบว่าเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทของบ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา จะสามารถทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นได้มากน้อยเพียงใด
2. ได้รับทราบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
3. ได้ทราบว่า การใช้เงินกองทุนหมู่บ้านตรงตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์

นโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติคือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
 2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
 3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
 4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
 5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
- วัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีดังนี้
1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
 2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
 3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544

อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 ”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในวาระระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะ

กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระหนึ่ง หากยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. อกระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. อกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
10. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นกรปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานก็ได้

รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและ ค่า

ตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
7. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
8. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
9. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
10. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
11. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
12. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่ง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงออกระเบียบไว้ดังนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการสนับสนุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

“กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการชุมชนเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริหารจัดการกองทุน

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน

“หัวหน้าครอบครัว” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าบ้านตามทะเบียนบ้าน

“ผู้แทนครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้ามอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนครัวเรือน

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นที่ไปตามที่กองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตามแต่จะตกลงกันโดย ให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปิดบัญชีได้ก็ต่อ เมื่อพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินออมตามที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุน

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญข้อ 4 ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 2

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติคือ

- (1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- (2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดกรหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- (3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- (4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- (5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ข้อ 6 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 7 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์"กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง ให้ธนาคารโอนเงินจาก"บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมืองตามหมวด 9 แห่งระเบียบนี้ บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถจัดสรรเงินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายระยะเวลาต่อได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ 10 ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุน และการควบคุมกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์

ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการบริหารจัดการ
กองทุน

3.การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น

4.การมีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดย
สมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ
สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภายใต้บังคับแห่งข้อ 11 และบทบัญญัติในหมวด 8 แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะกรรมการได้
อนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือ
บัญชีกองทุนชุมชนเมืองแล้ว คณะกรรมการย่อมหมดอำนาจในการบริหารจัดการเงินกองทุน และ
จะเข้าแทรกแซงการบริหารจัดการเงินกองทุนของคณะกรรมการกองทุนมิได้

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้หรือ
ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องจากหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการ
กองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อให้เกิด
เกิดความเสียหายต่อกองทุน

หมวด 3

คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็น
ประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นรองประธานคนที่
หนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัด
ทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการ
เกษตร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการ
ธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชน
จำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการ เป็นอนุกรรมการ
ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุ
การ และผู้แทนจากสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เปิดน ไปตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
2. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่กองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนดำเนินการของกองทุน
4. ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่ม ให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
5. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 4

คณะอนุกรรมการและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

ข้อ 14 ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประชากรกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาธารณสุขจังหวัด เจริญพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประชากรกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของอนุกรรมการ

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวตามวรรคแรก ประกอบด้วยปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้ง

จากประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคนเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 15 ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความ โปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- (3) สนับสนุนให้เกิดความการเตรียมพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (4) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความ โปร่งใสและบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- (5) ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนในจังหวัด
- (6) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ
- (7) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- (9) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่อนุกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตเป็นประธานแล้วแต่กรณี ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณี ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินเก้าคน เป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการอำเภอหรือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมีหน้าที่ประเมินความพร้อม สนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชน เครือข่ายชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือประสบการณ์ ด้านการพัฒนากองทุนหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในจำนวนตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยให้มีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

หมวด 5

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคนประกอบด้วยกรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้นให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

- (1) เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในบ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันที่รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- (6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- (7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ข้อ 14 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
- (2) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
- (3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (4) สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (5) พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- (6) ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน
- (7) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้เสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง
- (8) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง
เกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- (4) ที่ประชุมสามัญมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้ง
หมด
- (5) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7)
- (6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะ
ต้องห้ามตามข้อ 17

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้ง
บุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ใน
ตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนมาแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรรคสาม มาใช้บังคับกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่ง (2)
และ(3)

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รอง
ประธานกรรมการกองทุน เภรัญญิกกองทุน และเลขานุการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน
กรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธาน
กรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือก
กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ
ลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
กรรมการกองทุนผู้ใดมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

หมวด 6

กองทุนและสมาชิกกองทุน

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองและอาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคโดยปราศจากภาระผูกพัน
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 24 สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้และมีคุณสมบัติ ไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 26 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนและรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกใหม่

วิธีในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนจะเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 29 สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

หมวด 7

การกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ถูกเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอกู้ทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 33 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ผู้กุนำเงินไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

หมวด 8

การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ข้อ 38 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของสมาชิกเป็นหลัก คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ตรวจสอบกองทุน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนและการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกองทุน

ข้อ 39 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำงบรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุน เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้ทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสมาชิกและสาธารณชน

ข้อ 40 การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหากปรากฏว่ามีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวด 9

บทเฉพาะกาล

ข้อ 41 ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 17 โดยมีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสาม ในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้า ประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้านตลอดจน คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติ ของเวทีชาวบ้าน

ในส่วนของผู้ชุมชนเมืองให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ทำหน้าที่ แทนผู้ใหญ่บ้านตามวรรคแรก

ข้อ 42 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนตามข้อ 41 เข้าดำรง ตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

ข้อ 43 คณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 ต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุน ต่อคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และเปิดบัญชีเงินฝากของ คณะกรรมการกองทุนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากได้รับเลือก

ข้อ 44 ให้คณะกรรมการกองทุนข้อ 41 เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อบัญชี “กอง ทุนหมู่บ้าน (ชื่อบ้าน.....หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....)” ไว้กับธนาคาร เพื่อรับโอนเงินที่ได้รับจัดสรรจาก คณะกรรมการ

ข้อ 45 ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประเมินผลการ ดำเนินการตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

3. หลักเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุน และการควบคุมกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ และ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์

ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการบริหารจัดการกองทุน

(3)การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น

(4)การมีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอละชุมชนเมือง

(1)เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในบ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันที่รับคัดเลือกกรรมการกองทุน

(2)เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

(3)ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4)ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5)ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

(6)ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(7)ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8)ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9)ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3)และ(4)

ก. ระเบียบกองทุน บ้านท่าเลื้อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนบ้านท่าเลื้อน เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการอดออม เสียสละ เอื้ออาทรและเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพรวมทั้งเอื้อประโยชน์แก่สมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการดำเนินงานของกองทุนบ้านท่าเลื้อน โดยระเบียบนี้ให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2544 เป็นต้นไป โดยในกรจัดตั้งกองทุนนั้น ได้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และเพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนที่มีความรอบรอบในการใช้จ่ายเงินผู้ที่ได้รับสำหรับแหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วย เงินที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล เงินสมทบจากกลุ่มองค์กรสมาชิก เงินฝากสัจจะ เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้าและเงินค่าหุ้น เป็นต้น

คุณสมบัติของสมาชิกกองทุน

1. จะต้องเป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านท่าเลื้อน มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. จะต้องเป็นสมาชิกเงินฝากสัจจะ
3. บุคคลที่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ต้องยื่นแบบคำขอที่คณะกรรมการ
4. ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าค่าหุ้นและเงินฝากสัจจะ

การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกองทุน

1. ตาย
2. ลาออก
3. สมาชิกมีมติให้ออก 2/3 ของผู้เข้าร่วมประชุม

สำหรับวงเงินที่สมาชิกจะขอกู้ได้คืออยู่ ระหว่าง 20,000-50,000 บาท หรือแล้วแต่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร โดยจะให้สมาชิกของกองทุน 2 คนเป็นคนค้ำประกัน และจะต้องส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 1 ปี ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท โดยการชำระคืนจะแบ่งตามความสามารถการจ่ายคืนเงินกู้คือ รายเดือน ราย 3 เดือน ราย 4 เดือน ราย 6 เดือน และรายปี หากมีการส่งชำระคืนล่าช้าก็จะต้องเสียเบี้ยปรับร้อยละ 0.50 บาท

4. หลักการประเมินโครงการ แบบชีพพีโมเดล (CIPP MODEL)

เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการว่า การประเมินเป็นการกำหนดคุณค่าหรือดีราคาของสิ่งของที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับผลผลิตทั้งหมดของโครงการ โดยใช้กระบวนการการประเมินที่มีระบบ ผสานกับวิธีแบบธรรมชาติ (Naturalistic Approach) แนวคิดและรูปแบบการประเมินในช่วงแรก ๆ ได้มีการนำมาใช้ในการประเมินโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา จนกระทั่งได้มีประเมินรุ่นใหม่ ๆ ที่มีความพยายามที่จะพัฒนาแนวคิดและรูปแบบการ

ประเมินโครงการให้อยู่ในลักษณะต่างๆ ไป ที่ผู้ประเมินจะสามารถเลือกไปประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมซึ่งแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ได้นำไปใช้ในการประเมินโครงการที่สำคัญและได้นำเสนอในที่นี้ได้แก่

4.1 รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมิน โครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544 : 221-234) ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

รูปแบบจำลอง CIPP ประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- ยุทธวิธีที่ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้

เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น โดยประเมินอัตราค่าจ้างเวลา งบประมาณวิธีการ ภายในโครงการเท่านั้น รูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

4.1.3 การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง คือ

- 1) การจัดหาทรัพยากรประเมินกระบวนการเพิ่มเวลา
- 2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ

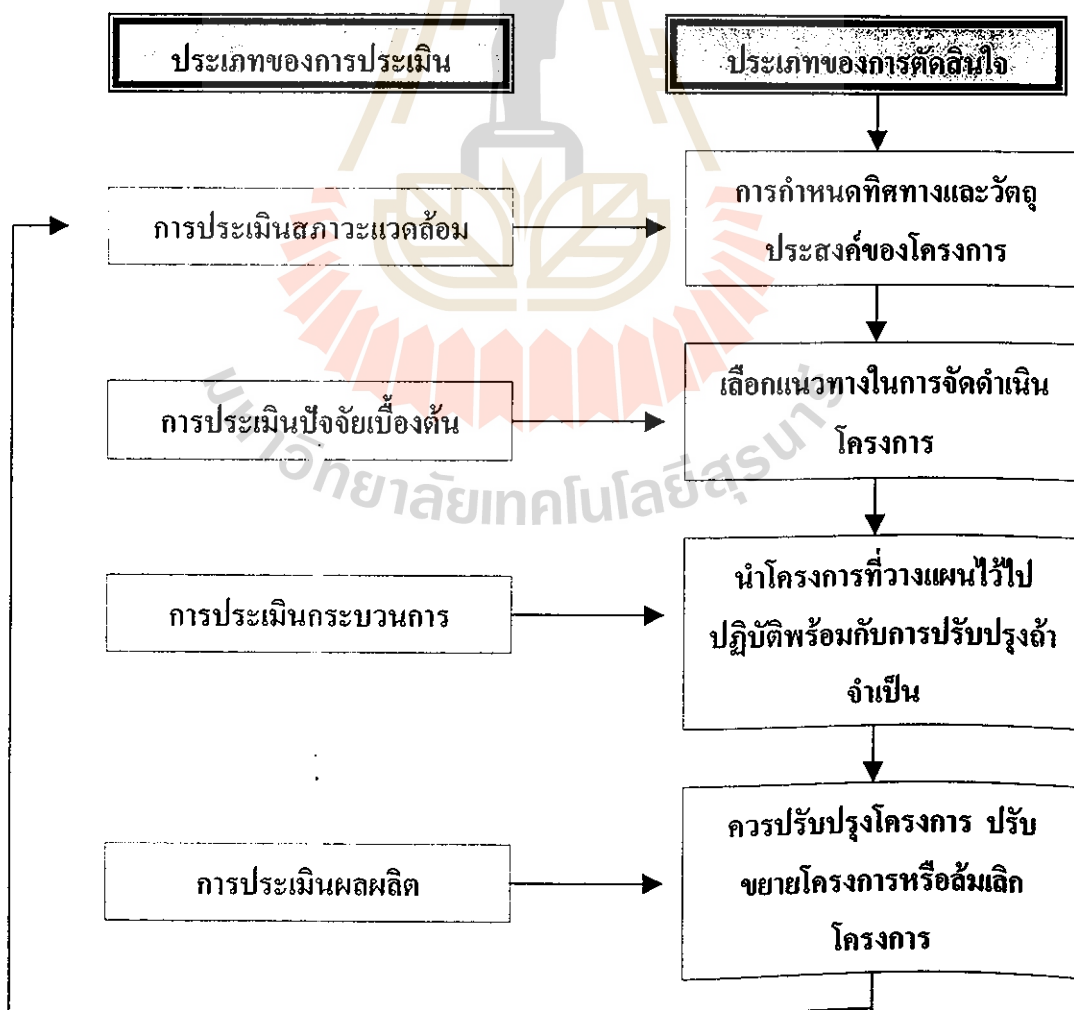
3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการและบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง

4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องว่าทำอะไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจ ในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการ สำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4.1.4 การประเมินผลผลิต เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

แผนภาพที่ 2.1 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

4.2 รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล (ยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี, 2542 : 46-60)

ได้สรุปความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการจำกัดข้อมูลที่ต้องการ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล อันเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกต่าง ๆ ที่ให้ผลดีสำหรับการตัดสินใจ (Decision making)

รูปแบบจำนวน CIPP สามารถนำไปใช้ประเมินโครงการศึกษาทั่วไปได้อย่างดี เพราะประกอบด้วยผลการประเมินผล 4 ประเภท อันเป็นโครงสร้างของการศึกษาทั่วไปมีดังนี้

4.2.1. Context Evaluation การประเมินเนื้อความ เป็นการประเมินผลพื้นฐาน เกี่ยวกับการค้นหาข่าวสารอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ โดยนักประเมินผลจะทำการรวบรวมข้อมูลให้กับหัวหน้าโครงการ เป็นต้นว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมสภาพการแก้ปัญหาแหล่ง (resource) ฯลฯ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะช่วยวางแผนโครงการให้เป็นไปตามความต้องการ และจำกัดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับดำเนินโครงการ

4.2.2. Input Evaluation การประเมินตัวป้อนเป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาตัวประกอบหรือแนวทางที่เหมาะสม หรือมีประสิทธิภาพที่จะอำนวยให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ที่ต้องการ คือ บรรลุเป้าหมายของโครงการตัวป้อนสำหรับการประเมินผลประเภทนี้อาจเป็นตัวประกอบทางด้านเงินทุน บุคลากรที่เกี่ยวข้องอาจจะเป็นผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ ทรัพยากรอื่นที่เป็นพลังให้โครงการดำเนินไปสู่เป้าหมาย

4.2.3. Process Evaluation การประเมินผลกระบวนการ การประเมินผลประเภทนี้จะทำหน้าที่ต่อจาก Context และ Input เป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาข่าวสารที่จะเป็นแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติ สำหรับโครงการว่าจะดำเนินให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างไร นอกจากการประเมินผลประเภทนี้จะช่วยค้นหาข้อบกพร่องแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ระหว่างดำเนินโครงการ ถ้าเป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง ก็จะเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า โครงการได้ดำเนินไปตามกระบวนการที่วางไว้และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่มีความคลาดเคลื่อนประการใด

4.2.4. Product Evaluation การประเมินผลิตผล วัตถุประสงค์ของ การประเมินผลประเภทนี้ก็คือ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์จากโครงการ กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างไร การประเมินผลประเภทนี้อาจอาศัยการเปรียบเทียบผลผลิตกับเกณฑ์มาตรฐาน (absolute or relative standards) ที่เลือกไว้ นอกจากนี้ อาจอาศัยรายงานการประเมินผลจากข้อมูลที่ได้จาก Context Input และ Process evaluation

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้กรอบความคิด ทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

5. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ มีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนาไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่า เป็นความคิดหรือโครงการของตน

รูปแบบการมีส่วนร่วม

5.1. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้วยอำนาจกว่า หรือมีทรัพยากรหรือความรู้ด้วยกว่าเป็นต้น

5.2 การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายลงมาว่าต้องการอะไร โดยที่รัฐไม่มีความรู้ความต้องการของชาวบ้านดังนั้นการมีส่วนร่วมก็เพียงแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนเท่านั้น

5.2 การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหาความต้องการการตัดสินใจในแนวทางการแก้ปัญหา และความเท่าเทียมกับของทุกฝ่าย

ประโยชน์การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

5.2.1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาย่อมก่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด เนื่องจากเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และสร้างความเจริญให้กับชุมชนหรือหมู่บ้านของตนผ่านกิจกรรมกระบวนการทำงานตามโครงการ

5.2.2 การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการสะท้อนถึงความจริงใจของรัฐที่มีต่อการสนับสนุนให้ประชาชนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ และกำหนดชะตากรรมของท้องถิ่นของตน

5.2.3 เป็นช่องทางสะท้อนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นได้ถูกต้องตรงประเด็น

5.2.4 เป็นการสร้างฉันทามติร่วมกันซึ่งจะก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจ เนื่องจากเป็นการสร้างข้อตกลงที่เกิดจากการยอมรับร่วมกันภายในกลุ่ม

5.2.5 เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพราะในกระบวนการมีส่วนร่วม ย่อมจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นระหว่างกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นเสมือนเวทีในการเรียนรู้ที่มีประโยชน์มาก

5.2.6 เป็นการสนับสนุนการพัฒนาความรักท้องถิ่น และความรับผิดชอบต่อสังคม ให้เกิดขึ้นในพฤติกรรมของประชาชนในท้องถิ่น

5.2.7 ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงาน อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นในหมู่บ้าน และจะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการดูแลบำรุงรักษา

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับความ ต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบัน และสามารถรองรับความต้องการ และ/หรือ ความจำเป็นในอนาคตได้ด้วยนอกจากนี้จะต้องครอบคลุมมาตรการ การรักษามรดกทางทรัพยากร ปกป้องสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพดีขึ้นอย่างแท้จริง ภายในระบบนิเวศน์วิทยา ที่สามารถรองรับการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติด้วยการ ปรับตัวยกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ปรับประสิทธิภาพทางเทคนิคและเซาปัญญา

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง รูปแบบการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่มีการจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะความเสียหายแก่คนรุ่นหลังและ หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนคือ

1. เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
2. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
3. เน้นการพัฒนาความคิด จิตสำนึก ความรับผิดชอบร่วมกันมากกว่าการพัฒนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัย เฉพาะหมู่บ้านท่าเลื่อน ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ใน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการ ประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิฟฟ์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎี ที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับ รายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมิน สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า ของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมิน กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่ เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้าน หนองกอกซึ่งมีสถานะภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	9 คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	275 คน
- สมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้กู้	จำนวน	90 คน
- สมาชิกทั่วไป	จำนวน	8 คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	98 คน

2.4 ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส ผู้นำกลุ่มอาวุโส จำนวน 5 คน

2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1.1 การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับ สภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจน การสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

3.1.2 การสัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคล ในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (ปร.)

- การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

- การศึกษาเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มี

วัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (ปร.) และแบบ เก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

3.2.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

3.2.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.2.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง

3.2.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

3.2.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะ ของประชาชน

4. โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (เขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs)

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์

6. แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

7. แบบศึกษาเจาะลึกกรณี

8. การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

9. แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
วิธีการเก็บข้อมูล		
ระดับหมู่บ้าน		
C1 - ประวัติความเป็นมาหมู่บ้านตามบรร.	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก /รอง) คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	สาธารณูปโภคมี ประมาณ พ.ศ. ไດ (ถนน,ไฟฟ้า,ประปา)		
C2 – สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1.ศึกษาจาก เอกสาร 2.สังเกต 3.สัมภาษณ์
C3 – สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของ หมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและอาชีพ รองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภท ร้านค้าในหมู่บ้าน 5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรม ในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัย ตำบล 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ ตามแบบบร. 1 2.สังเกต
C4 – วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/ มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	4. ประเพณีที่สำคัญ		
	5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)		
C5 – โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนสภาพของ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม ไปรษณีย์ ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
	2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์		
C6 – ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการและไม่เป็น ทางการ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร. 1 2. สังเกต
	2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน (จำนวน สมาชิก, ทุนของกลุ่ม กิจกรรมของกลุ่ม, ปีก่อตั้ง		
	3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
C7 – โครงการพัฒนา ที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร. 1
	2. โครงการของภาค เอกชน	2. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง	2. ศึกษาจาก เอกสาร
	3. โครงการที่ชาวบ้าน ทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/ กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)		3. สังเกต
C8 – ความเข้มแข็งของ ชุมชน	1. ความสามัคคี	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 2
	2. ความซื่อสัตย์		ครั้งที่ 1
	3. การช่วยเหลือกัน		(มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 30 ครัวเรือน)
	4. การยกย่องคนทำ ความดี		
	5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม		
	6. จำนวนครอบครัว ที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้		
	7. ครอบครัว อบอุ่น รักใคร่ ประองคอง		
	8. การรวมกลุ่ม		
	9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ		
	10. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส		
	11. ผู้นำที่มีคุณภาพ บุติธรรม		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน		
ระดับรายบุคคล			
C9 – อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติม	1. การสัมภาษณ์แบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์
C10 – สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติม	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์
C11 – สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12 – รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติม	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
C13 - หนี้สินของ ครอบครัวก่อน กู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมี หนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ เพิ่มเติม	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.11 2. สัมภาษณ์

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
วิธีการเก็บข้อมูล			
ระดับหมู่บ้าน			
II- นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ แห่งชาติ	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	1. ศึกษาจาก เอกสาร
I2 -การประชาสัมพันธุ์	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธุ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธุ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธุ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธุ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสารประชา	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
I3 – คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่	1. จำนวนคณะอนุ กรรมการ 2. องค์ประกอบ คณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ ภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I4 – คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ แบบบร. 4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I5 – การเตรียมความ พร้อม การสร้าง ความรู้ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการ การกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน สัมภาษณ์คณะ กรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. วิธีการในการเตรียม ความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียม ความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการ เตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ ชาวบ้านตาม บร.3,บร. 9 (จากข้อมูล ดิบ30ครัว เรือน)
I6 – เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7 – เงินทุน สะสมอื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา		1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	และการเก็บรักษาเงิน ทุนสะสมอื่น ๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจาก เอกสาร
I8 – บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิตำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี)	1. บัณฑิตกองทุน หมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอก สาร
I9 – จำนวนเงินกู้ ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11
I10 – จำนวนเงิน ทุนนอกเหนือ จากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงิน กู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร. 11
I11 – วัตถุประสงค์ การกู้เงินตาม โครงการ	1. วัตถุประสงค์การ กู้เงินตาม โครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11
I12 – สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และ วัสดุคิบในการ ประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการ ประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการ ประกอบอาชีพ 3. วัสดุคิบในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13 – ความรู้และ ทักษะในการ	1. ความรู้และทักษะ ที่มีอยู่ ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ แบบบร.11

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
114 – จำนวนแรงงานในการประกอบอาชีพ	1. จำนวนแรงงานที่ใช้หมู่บ้านที่ได้รับ	1. สมาชิกกองทุน อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบร.11 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
วิธีการเก็บข้อมูล			
ระดับหมู่บ้าน			
PC1- การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
PC2 – การจัดทำเอกสาร	1. กระบวนการในการจัดทำเอกสาร 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
PC3 – ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชี	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	ลูกหนี้, บัญชีเงิน สัจจะ		
	3. ความเป็นปัจจุบัน		
	4. ผู้จัดการ		
	5. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ		
PC4 - กิจการที่เกี่ยวข้องกับ สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน			
PC4.1- การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร. 4
	2. ค่าธรรมเนียมการ สมัครและเหตุผล	2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	2. สัมภาษณ์จาก คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน
	3. ขั้นตอนการรับสมัคร และเหตุผล		3. ศึกษาจาก เอกสาร
	4. คุณสมบัติของผู้สมัคร และเหตุผล		
	5. ปัญหาอุปสรรค		
PC4.2- การหมด สมาชิกภาพ	1.การหมดสมาชิกภาพ และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.4
	2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน		2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม จากคณะ กรรมการ กองทุน หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
PC4.3- ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล		
PC4.4 – การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
	2. ปัญหาอุปสรรค	2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	
PC5 - กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1-ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนการขอกู้	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. เอกสารประกอบการขอกู้	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. ปัญหาอุปสรรค	3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	
		4. เอกสารโครงการขอกู้	
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4
	2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล	2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม	
	3. ปัญหาอุปสรรค		
PC5.3-การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
	2. ปัญหาอุปสรรค	2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
		3. หลักฐานการโอนเงิน	
PC5.4-การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
PC6-การส่งเสริมการใช้			
PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นใน 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6.2-การช่วยหาตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7-การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC8-การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผล	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	การดำเนินงานเผยแพร่	2. สมาชิกและชาวบ้าน	3. ศึกษาจาก
	3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	3. เอกสารการจัดทำรายงาน	เอกสาร
	4. ปัญหาอุปสรรค		
PC9-การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 2. ระเบียบกองทุน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามาเรียนรู้เครือข่ายโดยบัณฑิต 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจาก 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PC11-การใช้จ่ายเงินกู้ใช้จ่าย	1. รายละเอียดของกรหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้ 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามบร. 11 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC12 - การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติมหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน เสวนาตามแบบบร. 6	1. สังเกตจาก
PC13 - การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
PC14 – การทำบัญชีใช้ จ่ายเงิน	1.การจัดทำบัญชี(มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำ การจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้ จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.4

ตาราง 3. 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1- จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม(ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการ เพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค. 45) 3. เหตุผลที่สมาชิกเพิ่มขึ้น /ลดลง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม 3. ศึกษาจาก เอกสาร
PD2- จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการ อนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้ รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ ให้กู้ต่อจำนวนสมาชิก กองทุนหมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค.45) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกลุ่มหนี้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
PD3- ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดที่ได้รับ อนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดที่ได้รับอนุมัติให้กู้ ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร. 4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
PD4 - จำนวนผู้ชำระคืน ตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืน ตามกำหนด (31 ก.ค.45) 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ ชำระคืนตามกำหนด (31ก.ค.45)และเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้ กู้ไม่ชำระตามกำหนด	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม 3. ศึกษาจาก เอกสาร
PD5 – ยอดเงินที่มีการ ชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืน นับถึง 31 ก.ค.45 จำแนกเป็น เงินต้น , ดอกเบี้ย , ค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร .4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
PD6 – กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยกประเภทตาม I7 2. การใช้ประโยชน์จาก กองทุนสะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
PD7 – การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตาม วัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ไม่	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ ตรวจสอบ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	<p>เป็นไปตามวัตถุประสงค์</p> <p>ประสงค์โครงการ</p> <p>3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ</p>		
PD8 – ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน	<p>1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ</p> <p>2. ทักษะคติต่อกองทุน</p> <p>1. สั้นบาทในเชิงบวก/ลบ</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกและชาวบ้าน</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 9</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>
PD9 – การเกิดเครือข่าย	<p>1. ประเภทเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้(หลังจากทำกองทุน(ตัวเอง)</p>	<p>1. บัณฑิตกองทุนที่เกิดขึ้น</p> <p>2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น</p> <p>3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิด</p>	<p>1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต</p>
PC10- องค์กรเครือข่าย			
PD10 – การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพา	<p>1. ประสพการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 10</p> <p>2. ประสพการณ์/การเรียนรู้</p>
PD11 –ความเข้มแข็ง	<p>1. ความสามัคคีของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>1. สมาชิกและชาวบ้าน</p> <p>2. ความซื่อสัตย์</p> <p>3. การช่วยเหลือกัน</p> <p>4. การยกย่องคนทำความดี</p> <p>5. โอกาสในการหา</p>	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 2 และบร. 7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้วเรือน)</p>

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล
	ความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การร่วมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 13. เป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามที่คณะกรรมการหมู่บ้าน	
PD12 - ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้		
PD12.1 - ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. สัมภาษณ์ 3. สังเกต
PD12.2 - ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. สัมภาษณ์ 3. สังเกต 4. ตามพร.10
PD13 - ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามที่คณะกรรมการหมู่บ้าน		

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา บ้านชายพะเนา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพีท์ ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่างๆของวัตถุประสงค์ของการประเมินผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินดังตารางที่ 5.1ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้าน.....บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของ สมาชิก	I6	PC5 I7 PC9 I9	PD1-PD7	
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		I4	PD1-PD9	
1.3 การมกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยมีการ เรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้าง เศรษฐกิจแบบพอเพียง			PC1-PC14	PD9 PD10
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน	I2 I5 I9	PC10 PC11	PD2-PD6 PD8,PD10	
1.5 ประชาชนมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม			PC10	PD8-PD12

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อที่ 1	C1-C8	I1-I14 I8-I15	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		I3 I8	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8		PD11	

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบ ซิฟฟ์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการ ประเมิน โครงการครั้งนี้

ก บริบทระดับประเทศ

- ความยากจนของประเทศ เมื่อพิจารณาถึงความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความ ยากจน พบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนความยากจนอยู่ในระดับ ร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือ ร้อยละ 23.2 ในปี พ.ศ. 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี พ.ศ.2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ.2540 มีผลทำให้สัดส่วนความยากจนเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี 2542 อย่างไรก็ตามความยากจนเริ่มจะมีน้อย ลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี พ.ศ. 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2542 เหลือ 8.2 ล้าน คนในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)

ปัจจุบันนี้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม มีการ ปลดปล่อยให้มีการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการลงทุนประกอบการ รวมทั้งมีการให้คำปรึกษาแนะนำวิ ธีการประกอบอาชีพด้วย รวมทั้งมีโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่เป็น NPL ด้วย (ธนาคาร แห่งประเทศไทย,2545)

ค) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ มูลค่าการส่งออกของสินค้าลดลงจากปี พ.ศ. 2543 โดยมีดุลการค้าลดลงเป็นสำคัญเนื่องจากอุปสงค์ของประเทศลดลงตามการชลดตัวของ เศรษฐกิจโลก เช่น สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดสำคัญของประเทศไทย คิดเป็นมูลค่า ประมาณร้อยละ 35 ของมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการนำเข้าสินค้าจาก ต่างประเทศแล้ว อุปสงค์ในประเทศมีการอ่อนตัวลงประกอบกับมูลค่าการส่งออกลดลงมาก ทำให้ มูลค่าการนำเข้าลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน

- สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน นับจากการพัฒนาประเทศในรอบ สิบลปีที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งนับ วันจะรุนแรงยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการสภาพแวดล้อมมีความยุ่งยากมากเนื่องจากความ ลุทธิเยี่ยที่ต้องเนื่องอย่างเป็นลูกโซ่ ช่วงระยะเวลาก่อนปี 2518 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยเกิด

ความเสื่อมโทรมลงเนื่องจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเน่าเสียของแม่น้ำลำคลอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม , 2545)

- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน เกิดจากหลายสาเหตุเช่น การไม่มีงานทำซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประชาชน เพราะเมื่อไม่มีงานทำก็ทำให้ไม่มีเงินเพื่อใช้จ่ายในการครองชีพ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ทำให้ต้องกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่าย ซึ่งการกู้ยืมแต่ละครั้งผู้กู้ต้องนำสิ่งของไม่ว่าจะเป็นที่ดิน บ้านเรือนไปค้ำประกันเงินกู้ และเมื่อถึงกำหนดการไถ่ถอนหรือชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำตามสัญญาได้ ทำให้ที่ดิน หรือบ้านเรือนที่ค้ำประกันไว้ถูกยึดไป(ธนาคารแห่งประเทศไทย ,2545)

- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ อิทธิพลของสังคมตะวันตก ขณะนี้เด่นมากในสังคมไทย ปัจจุบันค่านิยมตามวัฒนธรรมตะวันตกมีให้เห็นกันทั่วไปตัวอย่างเช่น ถ้าประเทศสหรัฐอเมริกาผลิตสิ่งของใช้ฟุ่มเฟือยอะไรขึ้นมา เพียงช่วงระยะเวลาเดียวประเทศไทยก็มีสิ่งของนั้นวางขายกันแทบจะทันที คนไทยบางส่วนนิยมเดินตามแบบอย่างวัฒนธรรมตะวันตกโดยลืมนึกถึงความป็นจริงและความเป็นอยู่ของสังคมไทย

ข บริบทระดับท้องถิ่น

สภาพทั่วไปของบ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

1.1 ประวัติความเป็นมา

“บ้านท่าเลื้อน” เดิมมีสภาพเป็นหนองน้ำอยู่หลายแห่ง และมีทำนน้ำเดิมที่ใช้กันอยู่และได้เปลี่ยนมาใช้ทำนน้ำใหม่ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านท่าเลื้อน เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2500 หรือประมาณ 45 ปีมาแล้ว

ชนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน อพยพมาจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้โรงงานทอกระสอบ จึงมีกลุ่มคนในพื้นที่ต่าง ๆ เข้ามาประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก

เหตุที่อพยพเข้ามาเนื่องจากถิ่นที่อยู่เดิมมีปัญหาความแห้งแล้งและไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ชาวบ้านทำนาเป็นอาชีพหลักและมีการเลี้ยงวัว-ควายไว้ไถนา เลี้ยงไก่-เป็ดไว้บริโภคเนื้อและไข่ ต่อมาเมื่อสภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ก็มีชาวบ้านบางคนหันมาค้าขาย ทั้งของชำ ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่มัน และทำไร่ปอ

เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ชาวบ้านใช้ถนนดินในการสัญจร ไปมา ลำบากในช่วงฤดูฝน ต่อมา ถนนได้รับการปรับปรุงเป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ.2528 จึงไฟฟ้าใช้ในปี พ.ศ.2534 และมีระบบน้ำประปาของหมู่บ้านใช้ในปี พ.ศ.2542

1.1 สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้งหมู่บ้าน

บ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดราชสีห์ มีระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอปากช่อง 3.5 กิโลเมตร เวลาในการเดินทางประมาณ 10 นาที

อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น

ทิศเหนือ	จรดกับบ้านเขาเสด็จ	ตำบลหนองสาหร่าย	อำเภอปากช่อง
ทิศใต้	จรดกับบ้านโนนอุดม	ตำบลหนองสาหร่าย	อำเภอปากช่อง
ทิศตะวันออก	จรดกับบ้านหนองไผ่ล้อม	ตำบลหนองสาหร่าย	อำเภอปากช่อง
ทิศตะวันตก	จรดกับชุมชนข้างโรงทอ	ตำบลหนองสาหร่าย	อำเภอปากช่อง

เนื้อที่

บ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาเนื้อที่		
ประมาณ 3392 ไร่ ประกอบด้วยที่ดินใช้ในการเกษตร	3,392	ไร่
ใช้เป็นที่อยู่อาศัย	1,000	ไร่
ที่สาธารณะสละหลวง	44	ไร่

ภูมิประเทศ

บ้านท่าเลื้อน มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ดอน แห้งแล้ง ดินเป็นดินทรายปนดินเหนียว มีความกร่อยเนื่องจากมีแร่โซเดียมปะปนอยู่ และเป็นดินภูเขา

1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ชาวบ้านท่าเลื้อน มีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก บางครอบครัวมีอาชีพเสริมอย่างอื่นอีก เช่น รับจ้างทั่วไป(ก่อสร้าง, เย็บผ้า, ทำนา, เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ) จำนวน 145 ครอบครัว และค้าขายอีกจำนวน 8 ครัวเรือน เนื่องจากชาวบ้านมีอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ จึงใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านทำการเกษตรประมาณ 2,450 ไร่ เป็นที่ไร่ 1,880 ไร่ เป็นที่ทำไร่ทำสวน 570 ไร่

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

จำนวนไร่	ค่ากลาง(Xi)	จำนวนครอบครัวที่มีที่ดินทำ กิน(Fi)	FiXi	อัตราร้อยละ
1 - 5 ไร่	3	2		6.45
6 - 10 ไร่	8	8		25.8
11 - 20 ไร่	15.5	3		16.12
21 - 50 ไร่	35.5	14		45.16
51 ไร่ขึ้นไป	51	2		6.45
รวม	113	31		100.00
ค่าเฉลี่ย				

ชาวบ้านท่าเลื้อนมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 1 – 5 ไร่ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.45 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 6 – 10 ไร่ จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 11 – 20 ไร่ จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.12 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 21 – 50 ไร่ จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.16 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านและมีที่ดินทำกินจำนวน 50 ไร่ขึ้นไปจำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.45 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน โดยเฉลี่ยแล้วชาวบ้านท่าเลื้อน มีที่ดินทำกินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เนื่องจากเป็นที่ดินของทหาร

บ้านท่าเลื้อนมีร้านค้าขายของชำ จำนวน 8 ร้าน ไม่มีโรงสี ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กนักเรียนในหมู่บ้านจะไปเรียนที่โรงเรียนหมู่บ้านใกล้เคียง โรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย โรงเรียนปากช่อง โรงเรียนท่าเลื้อนสามัคคี

เมื่อราษฎรเจ็บป่วยจะไปรักษาที่สถานอนามัยประจำตำบลหนองสาหร่าย หรือในบางครั้งก็ไปที่โรงพยาบาลปากช่องนานา โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา

บ้านท่าเลื้อน มีจำนวนประชากร ประมาณ 2,613 คน แยกเป็น ชาย 1,259คน หญิง 1,354 คน จำแนกดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนประชากรบ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง

อายุ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม
1 วัน - 3 ปีเต็ม					75
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม					79
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม					329
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม					215
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม					345
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม					1092
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม					401
60 ปี 1 วันขึ้นไป					77
รวม	2,613		1,354		2,613

1.4 วัฒนธรรมประเพณี

บ้านท่าเลื้อน มีวัดในหมู่บ้านคือ วัดโคกสง่าตั้งอยู่ที่ ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง ชาวบ้านจะไปทำบุญและกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา เป็นต้น ส่วนภาษาที่ใช้พูดคุยกันในหมู่บ้านเป็นภาษาพื้นบ้านไทย-โคราช

1.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

มีถนนลูกรังใช้เมื่อปี พ.ศ.2528 โดยมีความยาว 2000 เมตร ใช้ในการเดินทางไปมาภายในหมู่บ้านและติดต่อระหว่างหมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนไฟฟ้านั้นมีใช้เมื่อปี พ.ศ.2534 ซึ่งปัจจุบันมีไฟฟ้าไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน และมีระบบน้ำประปาของหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ.2542 การติดต่อสื่อสาร

โดยใช้โทรศัพท์มีโทรศัพท์สาธารณะอยู่ 2 เครื่องและบางครัวเรือนมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้หากมีการแจ้งข่าวสารผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งให้ชาวบ้านทราบทางวิทยุเชื่อมโยงไปยังหอกระจายข่าว ซึ่งปัจจุบันมีหอกระจายข่าวอยู่ 1 แห่ง

การประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านจะจัดประชุมที่บ้านผู้ใหญ่บ้านส่วนการจัดการเรียนการสอนอบรมต่าง ๆ และการจัดเวทีประชาคมจะจัดที่ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล) มีดังนี้

สระน้ำ (ส่วนบุคคล) 21 สระ (สาธารณะ) 4 สระ

1.6 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้นำชุมชนที่ได้รับเลือกจากชาวบ้าน
 ตารางที่ 4.3 ผู้นำชุมชนของหมู่บ้านท่าเลื้อน

ชื่อ – สกุล		การศึกษา	ตำแหน่ง
1. นาย อุดม	บุญเรือน	ป.6	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นายแสน	สุนทร	ป.6	ผู้ใหญ่บ้าน, กรรมการศูนย์ สงเคราะห์,
3. น.ส.ชิตชนก	วัดกลาง	ป.ว.ส.	เลขานุการ
4. นายชลอ	คตพเนาว์	ม.6	เหรียญฉึก
5. นายทินกร	ชลาไทย	ม.6	กรรมการ
6. นายสมพร	จวงจันทัก	ป.6	กรรมการ
7. นายแก้ว	เคนจันทัก	ป.6	กรรมการ
8. นางไสว	เที้ยวจันทัก	ป.6	กรรมการ
9. นาย เอนก	อินทรกำแหง	ป.6	กรรมการ

บ้านท่าเลื้อนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน จำนวน 6 กลุ่ม คือ
 ตารางที่ 4.4 แสดงองค์กรชุมชน

	ชื่อกลุ่ม	กิจกรรมของกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	จัดตั้ง พ.ศ.	เงินทุนสะสม
1	กลุ่มแม่บ้าน	ส่งเสริมอาชีพกลุ่มแม่บ้าน	10	2540	--
2	กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ	ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อไป ประกอบอาชีพ	6	2544	50,000.-

3	กลุ่มเยาวชนเลี้ยงปลา	ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อไปประกอบอาชีพเลี้ยงปลา	7	2541	10,000.-
4	ศูนย์ส่งเสริมวิทยากรในหมู่บ้าน	ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อไปประกอบอาชีพ	30	2538	41,000.-
5	กลุ่มพัฒนาอาชีพเกษตรกร	ซื้อปุ๋ยให้แก่สมาชิกยืม	29	2544	100,000.-
6	กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท	ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อไปประกอบอาชีพ	24	2544	1,000,000.-

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน

ตารางที่ 4.5 ด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ชื่อ - สกุล		อายุ (ปี)	ความเชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ (ปี)
1	นายชัย	ถ้ายจอหอ	54	การเลี้ยงสัตว์	24
2	นายคอน	เทาอัด	45	การทำไร่นา, การเลี้ยงสัตว์	20

ตารางที่ 4.6 ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม

ลำดับ	ชื่อ - สกุล		อายุ (ปี)	ความเชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ (ปี)
1	นางประเสริฐ	นพเก้า	47	การตัดเย็บเสื้อผ้า, ท่อเสื้อ	10
2	นายคณิง	ตะสันเทียะ	50	เครื่องจักรสานต่างๆ	30
3	นายคอน	เทาอัด	56	เครื่องจักรสานต่างๆ	30

ตารางที่ 4.7 ด้านการแพทย์แผนไทย

ลำดับ	ชื่อ - สกุล		อายุ (ปี)	ความเชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ (ปี)
1	นายทัน	พวงจันทร์	70	หมอสุมไพโร	40
2	นางเกสร	ทอนเกาะ	49	หมอยากลางบ้าน	6

ตารางที่ 4.8 ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล		อายุ (ปี)	ความเชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ (ปี)
1	นายเม่า	ทอนเกาะ	73	ประยุกต์และปรับใช้หลัก ธรรม	40

1.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา

ในระยะเวลาที่ผ่านมา 5 ปี บ้านท่าเลื้อน มีโครงการของรัฐบาลที่เข้ามาพัฒนาหมู่บ้าน ดังนี้
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 4.9 โครงการด้านการพัฒนา

ชื่อโครงการ	รายละเอียดของกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. ซ่อมแซมถนนลูกรัง	ซ่อมแซมถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน ขนาดความกว้าง 4 ม. ยาว 2,000 ม. หนา 0.15 ม.	(อบต.หนองสาหร่าย)
2. นำ้ประปาหมู่บ้าน	จัดตั้งระบบนำ้ประปาภายในหมู่บ้าน	(อบต.หนองสาหร่าย)
3. จุดลอกสระน้ำ	จุดลอกสระน้ำให้มีความลึก สามารถ กักเก็บน้ำได้มากขึ้น	(อบต.หนองสาหร่าย), รพช. ,กรมชลประทาน

ตารางที่ 4.10 ด้านเศรษฐกิจ

ชื่อโครงการ	รายละเอียดของกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. โครงการส่งเสริมอาชีพราษฎร	สนับสนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพ	อบต.หนองสาหร่าย
2. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อประกอบอาชีพ	สนับสนุนงบประมาณแก่กลุ่มอาชีพเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน	อบต.หนองสาหร่าย

ตารางที่ 4.11 ด้านสังคม

ชื่อโครงการ	รายละเอียดของกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. ส่งเสริมสุขอนามัยของประชาชน	อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เยาวชน จัดฝึกอบรมโครงการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ จัดซื้อสารทรายอะเบรทในการกำจัดยุงลาย จัดการแข่งขันกีฬาตำบล	อบต.หนองสาหร่าย
2. จัดสรรสวัสดิการ	- สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	อบต.หนองสาหร่าย

ตารางที่ 4.12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อโครงการ	รายละเอียดของกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน	ปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะตามโครงการพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ฯ	องค์การบริหารส่วนตำบล หนองสาหร่าย
2. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากร	จัดอบรมเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยและแก้ไขปัญหาหน้าเสียว	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
3. ปรับปรุงสภาพดิน	ปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดปัญหาดินเค็ม	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

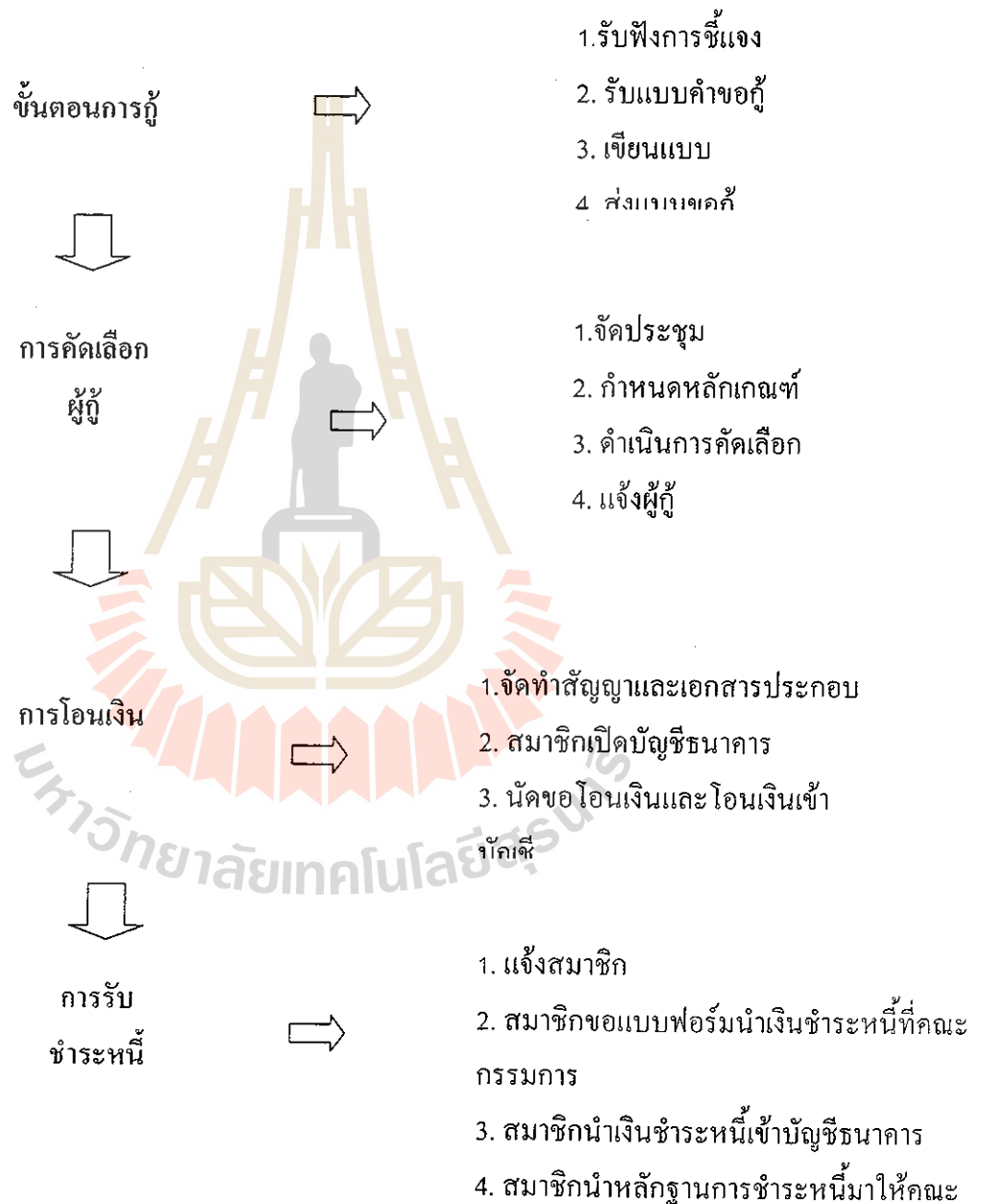
2.1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของสมาชิก

บ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่ายอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2544 โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้เปิดบัญชีไว้กับธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนหมู่บ้านท่าเลื้อน ม.2 ต.หนองสาหร่าย” บัญชีเลขที่ 06-4303-20-082199-6 โดยบัญชีเงินฝากนี้ นายอุดม บุญเรือน ประธานกองทุน ได้เป็นผู้เก็บรักษาไว้ นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทแล้ว ยังมีเงินทุนสะสมประเภทอื่น ดังนี้ เงินค่าหุ้นและเงินสะสมกองทุน ได้มาจากเงินฝากของสมาชิกกลุ่มสัจจะและเงินค่าหุ้นของสมาชิกเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2544 นำเงินฝากเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เปิดกับธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง ใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินหุ้นกองทุนหมู่บ้านท่าเลื้อน ม.2 ต.หนองสาหร่าย” เลขบัญชี 06-4303-20-0821997-8 จำนวนเงินฝาก 1480 บาท เก็บรักษาโดย นายอุดม บุญเรือน ประธานกองทุนซึ่งเงินกองทุนหมู่บ้านนี้ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้แล้วซึ่งนำมาเสนอจำนวน 5 รายคือ ตารางที่ 4.13 การอนุมัติเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

ชื่อ - สกุล		อาชีพหลัก	จำนวนเงินที่ได้ รับอนุมัติ	กิจกรรมที่นำไปลงทุน
1. นางเกสร	ทอนเกาะ	ทำนา	10,000.-	ขายของชำ
2. นางประเสริฐ	นพเก้า	ทำนา	20,000.-	เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่
3. นายแถม	ศรีเกาะ	ทำนา	20,000.-	เลี้ยงวัว
4. นางประจิม	ไพสมบูรณ์	ค้าขาย	20,000.-	เลี้ยงหมู
5. นส.เทรียงใจ	ศรีเกาะ	รับจ้าง	20,000	เลี้ยงวัว

แผนภูมิการกู้เงินกองทุนบ้านทำเลื้อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง

แผนภาพ ที่ 4.1 แสดงขั้นตอนการกู้เงิน

เมื่อกองทุนบ้านทำเดือน หมู่ที่ 2 บริหารงานครบ 1 ปี และได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีแล้ว ปรากฏว่ากองทุนหมู่บ้านมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนฯจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรร ดังนี้

1. จัดเป็นเงินปันผลค่าหุ้นแก่สมาชิก ร้อยละ 10
2. จัดเป็นเงินสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 15
3. จัดเป็นเงินค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 15
4. จัดเป็นเงินพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ร้อยละ 15
5. จัดเป็นเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 20
6. อื่น ๆ ตามมติของคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร ร้อยละ 25

กองทุนบ้านทำเดือนมีราษฎรมาสมัครเป็นสมาชิกในวันเริ่มตั้งกองทุน(ม.ย.2544) ดังนี้ ตารางที่ 4.14 แสดงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

เดือนที่	จำนวนสมาชิกกองทุน (คน)			หมายเหตุ
	เพิ่ม	ลด	คงเหลือ	
ม.ย. 2544	275	-	275	เริ่มจัดตั้งกองทุนและรับสมาชิก
ธ.ค. 2544	-	-	275	
ก.ค. 2545	-	-	275	

ปัจจุบันกองทุนบ้านทำเดือน มีสมาชิกจำนวน 275 คน ได้มีการอนุมัติให้สมาชิกกองทุนผู้ไปลงทุนประกอบอาชีพ 1 ครั้ง ไม่มีการกู้เงิน สำหรับการกู้ไปลงทุนประกอบอาชีพมีผู้มาขอกู้จำนวน 150 ราย ได้รับอนุมัติทั้ง 94 ราย ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนผู้ยื่นกู้ (ราย)	จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติ(ราย)	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด(ราย)
1	1 พ.ย. 2544	100	68	275
2	5 ม.ค. 2545	50	16	275
รวม		150	94	275

สำหรับจำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติทั้ง 94 ราย นำไปลงทุนครั้งนี้ ทำการเกษตร 57 ราย
ค้าขาย 24 ราย ช่างซ่อม 7 ราย และอุตสาหกรรมในครัวเรือน 5 ราย

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนเงินทุนสะสมอื่น จำแนกการใช้เงินกองทุนสะสม

ประเภทเงินกองทุนสะสม	จำนวนเงิน(บาท)	การจัดสรรเงินกองทุน			หมายเหตุ
		ฝากธนาคาร	ปล่อยกู้	อื่นๆ	
1.กลุ่มสัจจะ	14,850	14,850	-	-	
2.เงินค่าหุ้น	27,500	2,400	-	-	
รวม	42,350	42,350	-	-	

สมาชิกกองทุนบ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ที่ได้กู้เงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไปใช้พัฒนาอาชีพ สร้างงาน และลดรายจ่าย จำนวน 94 คน เป็นจำนวนเงิน 846,000บาท ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้เป็นจำนวน 55 ราย เพียงแต่บางรายที่นำเงินไปใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อนแล้วจึงนำมาใช้ตามโครงการที่ขอไว้

ข้อ 1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

บ้านท่าเลื้อนหมู่ที่ 2 ได้มีการเปิดเวทีประชาคม เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2544 ณ ที่ศาลาประชาคม เวลา 09.30 น. มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมประมาณ 25 คราวเรือน คิดเป็น 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดในหมู่บ้าน ก่อนที่จะมีการคัดเลือกคณะกรรมการที่ประชุมได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนฯ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ชุมชน ไม่คิดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็น โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการ ลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ในการเลือกนั้น ชาวบ้านเสนอรายชื่อผู้ที่ดินเห็นว่าเหมาะสม โดยที่ผู้ถูกเสนอชื่อมีความสมัครใจที่จะทำงาน เมื่อได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนด ก็จะถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าเห็นชอบหรือไม่ โดยใช้การยกมือเป็นมติ จึงได้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน เนื่องจากจำนวนชาวบ้านที่จะทำงานให้ส่วนรวมและมีความพร้อมมีไม่มาก และเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนชาวบ้านในหมู่บ้านแล้ว

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดทำโดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการยกร่างระเบียบ 3 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุน รองประธาน และเลขานุการกองทุน โดยแต่ละคนไปคิดร่างมาก่อนแล้วนำมาประชุมร่วมกัน เมื่อได้ร่างระเบียบแล้วจะเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนทั้ง 9 คน เพื่อพิจารณาอีกครั้ง หลังจากนั้นนำระเบียบที่มีกรยกร่างเข้าสู่เวทีประชาพิจารณ์ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อพิจารณา โดยคณะกรรมการจะอ่านให้ฟังเป็นข้อ ๆ

การกำหนดอัตราดอกเบี้ย จะให้สมาชิกเป็นผู้เสนอแล้วขอมติจากที่ประชุมในวันนั้น เมื่อได้ข้อมูลที่แล้ว คณะกรรมการกองทุนฯนำไปปรับปรุงใหม่แล้วนำเสนอต่อพัฒนากรอำเภออีกครั้ง

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำระเบียบ คือ สมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนมีความขัดแย้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย ว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนเห็นว่าไม่ควรจะมีอัตราดอกเบี้ยสูงเพราะเงินกองทุน 1 ล้าน เป็นเงินที่รัฐบาลให้ชาวบ้านบริหารกันเอง

บ้านท่าเลื่อน ได้จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ และอนุกรรมการฯ ระดับอำเภอเข้าร่วมสังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ และบันทึกแบบ กทบ.1 แล้วให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯและที่ปรึกษากองทุน ยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนฯตามแบบ กทบ.2 ต่อธนาคารออมสิน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน จากนั้นเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน

การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านจะต้องทำ 7 เล่ม ดังนี้

- 1.ใบสำคัญรับ
- 2.ใบสำคัญจ่าย
- 3.แบบฟอร์มการจัดทำบัญชี

- 4.บัญชีรายได้
- 5.บัญชีค่าใช้จ่าย
- 6.ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้
- 7.ตารางการชำระคืนเงินกู้

บัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ทำอยู่ปัจจุบันนี้รับดอกเบี้ยจากธนาคารซึ่งมียอดเงิน 5,041 บาท สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากยังไม่เข้าใจระบบบัญชีเท่าที่ควรเพราะที่คณะกรรมการได้ไปอบรมการจัดทำบัญชี ยังไม่มีแนวทางในการจัดทำที่แน่นอนทำให้ผู้ทำบัญชีเกิดความสับสน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนในวันที่ 21 มิถุนายน 2544 ณ ที่ศาลาประชาคม คณะกรรมการจะแจ้งคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ ดังนี้

- 1.เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนตั้งกองทุน
- 2.เป็นผู้ร่วมปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 3.เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการ และสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุน
- 4.เป็นผู้ร่วมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
- 5.เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
- 6.มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าหุ้นของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

ชาวบ้านท่าเลื้อน ผู้ที่สนใจมาสมัครเป็นสมาชิกโดยเสียค่าธรรมเนียมคนละ 10 บาท เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและวัสดุอุปกรณ์ของคณะกรรมการ

สมาชิกกองทุนจะหมดสมาชิกภาพหากว่าตายหรือลาออกและได้รับอนุมัติจากกรรมการกองทุน หรือ จงใจปิดบังความจริง อันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก หรือ นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ หรือ จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน คณะกรรมการจะทำทะเบียนสมาชิกเพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก

การกู้เงินของกองทุนบ้านท่าเลื้อนนั้น คณะกรรมการกองทุนจะชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกทราบก่อนแล้วจึงให้สมาชิกที่สนใจมาขอแบบคำขอกู้ไปเขียนและส่งแบบคำขอกู้ที่คณะกรรมการกองทุน และจะเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพิจารณาอนุมัติเงินยืมให้แก่สมาชิกกองทุน ดังนี้

- 1.พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของคำขอกู้ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของโครงการ ความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

2.พิจารณาจากความสามารถของสมาชิกแต่ละรายในการดำเนินงานและความเหมาะสม และความจำเป็น ความสามารถในการส่งคืน

3.รายได้ของสมาชิก และการนำเงิน ไปประกอบอาชีพ

4.ผู้ขอกู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความตรงต่อเวลา และผู้ค้ำประกัน

5.ผู้ขอกู้ต้องเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ถ้าผู้สูงอายุขอกู้ต้องให้ทายาท ลงชื่อรับภาระหนี้ร่วม

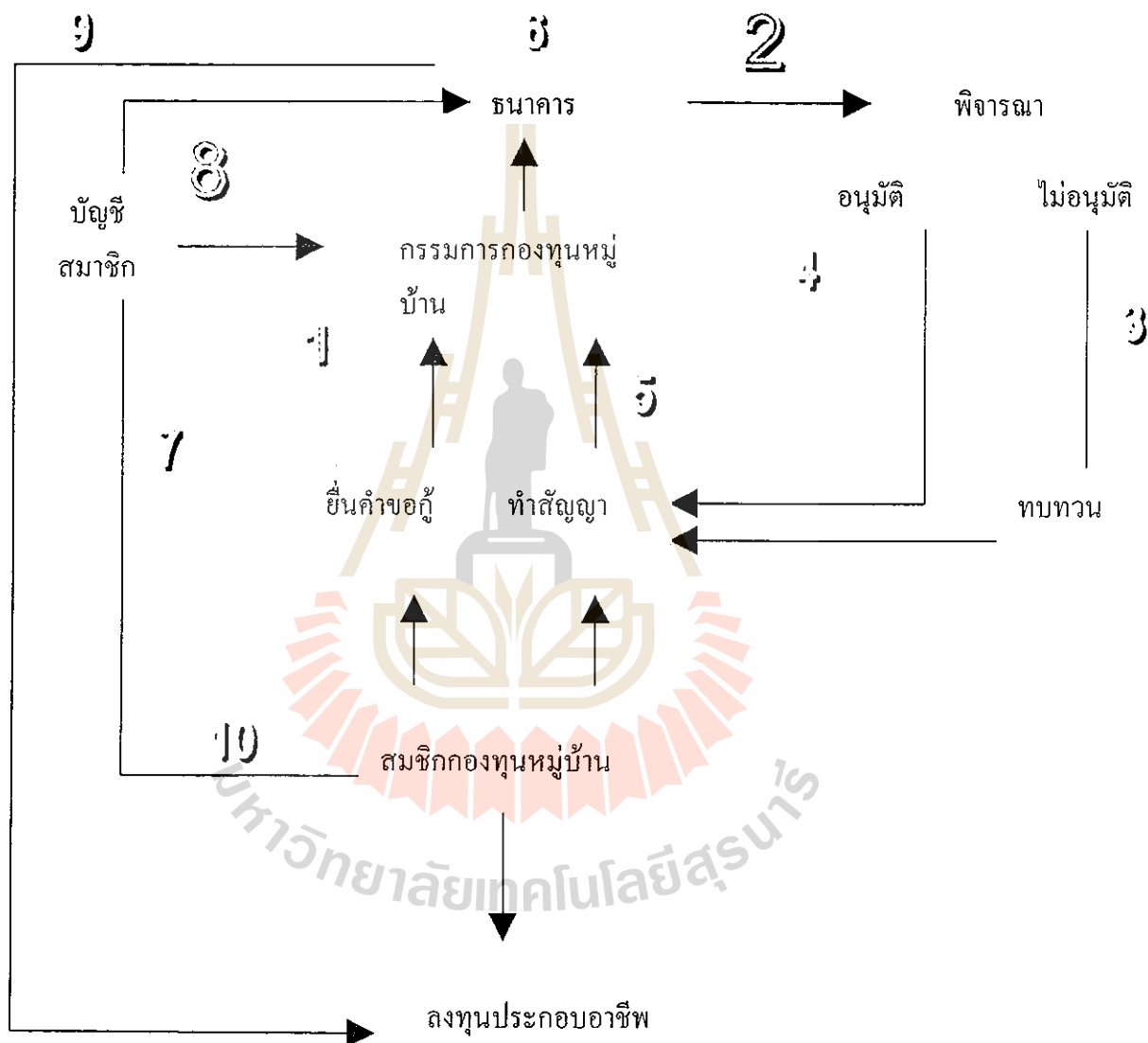
6.คูประวัติการชำระคืนเงินจากสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านมา

คณะกรรมการกองทุนบ้านท่าเลื้อน จะพิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในกรณีที่ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทบทวนในจุดบกพร่องของคำขอกู้ และถ้าคำขอกู้ได้อนุมัติให้ กู้ก็จะแจ้งให้ผู้กู้มาเขียนสัญญาเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พร้อมหาผู้ค้ำประกันมาเขียน สัญญาค้ำประกัน ซึ่งมีตัวจริง 1 ชุด สำเนา 2 ชุด

จากนั้นคณะกรรมการกองทุนจะส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมบันทึกความเห็นใน แบบคำขอกู้ยืมเพื่อให้พัฒนากรตรวจจสอบและนำส่งและธนาคารออมสิน สาขาปากช่องทราบ เมื่อธนาคารแจ้งว่าโครงการได้รับการอนุมัติ คณะกรรมการจะนำบัญชีของผู้กู้แต่ละรายไปโอนเงิน ที่ธนาคาร และนำสมุดฝากไปให้สมาชิกผู้กู้นำไปถอนเงินเพื่อนำไปลงทุน

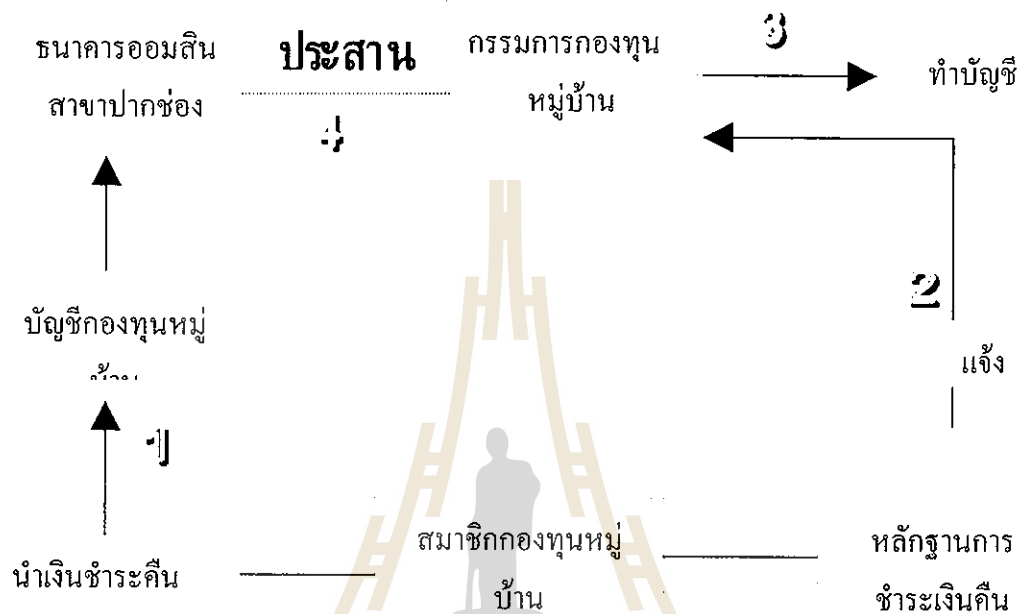

ขั้นตอนการอนุมัติเงินยืมให้สมาชิกกองทุนบ้านทำเลื่อน

สมาชิกกองทุนที่นำเงินไปลงทุนครบตามกำหนดระยะเวลาที่จะต้องชำระคืนแล้ว คณะกรรมการกองทุนจะแจ้งหนังสือให้ทราบ สมาชิกผู้กู้จะทำหนังสือแจ้งความประสงค์การชำระหนี้คืนและนำเงินมาส่งพร้อมสมุดเงินฝากมาให้ โดยคณะกรรมการกองทุนฯจะออกใบเสร็จให้ และทำใบปะหน้าและใบนำฝากของสมาชิกผู้กู้แต่ละรายไปโอนเงินเข้าบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาโนนไทย แล้วจึงนำหลักฐานต่าง ๆ มาจัดทำบัญชี

ขั้นตอนการชำระเงินยืมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การส่งเสริมการใช้น้ำของสมาชิกบ้านท่าเลือนนั้นจะเป็นการบอกต่อหรือเห็นว่าใครทำกิจการอะไรได้ผลก็จะทำตามกัน ที่ทำกันมากคือ การเลี้ยงวัว เพราะขายได้ราคาดี ไม่ต้องลงทุนมาก เพียงแต่ซื้อพันธุ์วัวมาในราคาแพง ส่วนตลาดที่รับซื้อก็จะมีผู้ซื้อเข้ามาหาถึงที่

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ นั้น จะไม่มีขั้นตอนในการตรวจสอบที่เป็นทางการ แต่จะเป็นการดูแลสอดส่องและคณะกรรมการกองทุนจะชี้แจงผลการดำเนินงานเมื่อมีการประชุมประจำหมู่บ้านเป็นครั้งคราว

การจัดสรรผลประโยชน์ก็คาดว่าจะดำเนินการตามที่ระบุไว้ในระเบียบ ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

- จากการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านมีปัญหาขัดแย้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย คือ สมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนมีความว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนเห็น

ว่าไม่ควรจะมีอัตราดอกเบี้ยสูงเพราะเงินกองทุน 1 ล้าน เป็นเงินที่รัฐบาลให้ชาวบ้านบริหารกันเอง จึงคิดอัตราดอกเบี้ยที่จะช่วยให้ผู้กู้ไม่เดือดร้อนและมีดอกผลพอที่จะช่วยให้กองทุนดำเนินการต่อไปได้ จึงคิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท/ปี เริ่มต้นสำหรับการปล่อยกู้ในปีแรก แล้วจึงค่อยเปลี่ยนแปลงหลักจากผ่านการดำเนินงานไป 1 ปี และนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

- ในการจัดทำคำขอขึ้นทะเบียน ทำให้รู้ว่าการจะทำอะไรต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีคณะกรรมการที่พร้อมจะทำงาน มีระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินงานของกองทุนฯ ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะช่วยบริหารงานกองทุน

- มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี จากเดิมที่ไม่เคยทำ เป็นการจัดทำบัญชีที่มีระบบมากขึ้น คือ มีการจัดทำใบเสร็จรับ-จ่าย บัญชีรายได้-ค่าใช้จ่าย ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้ แบบฟอร์มการจัดทำบัญชี และตารางการชำระหนี้

- การดำเนินการให้กู้ของกองทุนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีปัญหา หรือมีปัญหาก็มีแนวทางในการแก้ไข และถ้าผู้กู้มีผู้มาแนะแนวทางในการทำธุรกิจอย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จ เมื่อมีการตรวจสอบการทำงานก็จะได้ว่าสิ่งที่ทำไปแล้วนั้นมีปัญหาอะไรบ้างจะได้หาแนวทางในการแก้ไข

- เมื่อกองทุนมีการแจ้งผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบ ก็จะทำให้สมาชิกได้รู้ว่าตอนนี้กองทุนเป็นอย่างไร ดำเนินงานได้ผลดีหรือไม่ ถ้ามีปัญหาจะได้ช่วยกันหาแนวทางแก้ไขได้ทัน และผลประโยชน์ที่ได้ก็นำมาช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนให้กับบ้านท่าเลื่อน มีดังนี้

1. การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก คือ เป็นการเรียนรู้จากการประสานสัมพันธ์ในการจัดเวทีชาวบ้าน วิเคราะห์ปัญหาแลกเปลี่ยนความรู้กันของคณะกรรมการกองทุนที่จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้แล้วกับหมู่บ้านที่ยังไม่สามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้

2. จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านคุณ เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิม มีการบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไปทำโครงการว่าเป็นอย่างไร ประสบปัญหาอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

3. จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบสัมพันธ์กับคนภายนอก มีการเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนนำเงินกู้ไปใช้ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในกลุ่มว่าปัญหาที่ตนมีแก้ไขอย่างไร-

4. โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก ให้ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ มาเล่าถึงความเป็นมา ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และความสำเร็จที่ได้

5. แผ่นแม่บทชุมชน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก เป็นการแลกเปลี่ยนถึงความคิดเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม สาธารณสุข

ทรัพยากรธรรมชาติและ โครงสร้างพื้นฐานที่เคยมีในอดีต ปัจจุบัน และอย่างไรเป็นในอนาคต

ราษฎรท่าเลื้อน มีความสนใจที่จะหาความรู้ต่างๆ เพิ่มหากมีผู้มาส่งเสริม อบรม แนะนำ อาชีพและหาตลาดให้กับชาวบ้านจะทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้นอย่างแน่นอน

กรรมการกองทุนหมู่บ้านได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ใน เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดตั้งกองทุน การจัดทำระเบียบของกองทุน การจัดสรรเงินให้ แก่ผู้กู้ การทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน และประสบการณ์จากการเป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทำให้รู้ว่าการมีกองทุนในหมู่บ้านร่วมกับกองทุนอื่น ๆ มาใช้ในการสร้าง อาชีพได้มากขึ้น โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย

ข้อ 1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านจากการติดตามข่าวสารทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งชาวบ้านจะดูโทรทัศน์หลังจาก ทำงานแล้ว เป็นช่วงเวลา 18.00 น. เป็นต้นไป ในบางครั้งผู้ใหญ่บ้านจะนำเทปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้านมาเปิดวิทยุผ่านหอกระจายข่าว และมีแผ่นพับให้ผู้สนใจข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอ่านที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

จากการชี้แจงของผู้ใหญ่บ้านในการประชุมหมู่บ้านประจำเดือน โดยมีพัฒนากรอำเภอและ เกษตรอำเภอมาชี้แจงรายละเอียด เนื้อหาสาระที่ได้รับทราบเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของ กองทุนหมู่บ้าน และการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

ก) สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกัน บริหารจัดการ โดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้าน

ข) สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทาง การบริหารจัดการ กองทุนของตนเอง

- ค) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2.เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

- ก) จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการ โดยมีองค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน
- ข) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
- ค) เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
- ง) เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

3.จัดทำระเบียบข้อบังคับ

- ก) คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้านร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

4.การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น การรับสมาชิก การระดมทุน การจัดทำระบบบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ ฯลฯ

5.การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

- ก) การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
- ข) การประเมินความพร้อม
- ค) รับเงินจัดสรร

เงินกองทุนหมู่บ้านทำเลื่อน ได้มีการพิจารณาอนุมัติเงินเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน ลดรายจ่าย จำนวน 5 ราย ซึ่งจะนำเสนอไว้ ณ ที่นี้เป็นตัวอย่าง จำนวน 5 ราย ดังต่อไปนี้

- 1) นางเกสร ทอนเกาะ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 10,000.- บาท เพื่อนำค้าขาย
- 2) นางประเสริฐ นพเก้า ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000.- บาท เพื่อนำไปเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่
- 3) นายแถม ศรีเกาะ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000.- บาท เพื่อนำไปซื้อวัวมาเลี้ยง
- 4) นางประจิม ไพสมบุญ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000.- บาท เพื่อนำไปซื้อควายมาเลี้ยง
- 5) นส.ตรียางใจ ศรีเกาะ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000.- บาท เพื่อนำไปซื้อวัวมาเลี้ยง

จากการที่มีเงินกองทุนเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง เกิดการจ้างงาน ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น

และ เมื่อบัณฑิตกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชาวบ้าน ทำให้ได้รู้ข่าวสารข้อมูลในการทำงานของหมู่บ้านใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการกองทุน, กลุ่มผู้กู้เงินกองทุนทั้งในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง, โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และแผนแม่บทชุมชน

เมื่อสมาชิกกองทุนบ้านท่าเลื่อน ได้รับเงินกู้ก็จะมีการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น นำไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ สมาชิกกองทุนเชื่อว่าคณะกรรมการกองทุนสามารถบริหารงานกองทุนได้อย่างยุติธรรม และคิดว่าเงินกองทุนจะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านได้อีกนาน ถ้าผู้กู้เงินทุกคนช่วยกันรับผิดชอบหนี้สินที่ตนยืมไป

คณะกรรมการกองทุนมีการนำส่วนที่บกพร่องมาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นระเบียบ ข้อบังคับกองทุน หรืออัตราดอกเบี้ย

ข้อ 1.5 ประชาชนมี ศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สมาชิกกองทุน ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรี และเยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับบัณฑิตกองทุน ดังนี้

- ก) การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- ข) จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน
- ค) จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล
- ง) โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิต
- จ) แผนแม่บทชุมชน

กลุ่มคนผู้เข้าร่วม มีทั้ง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ในการเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ใช้แผนที่ความคิด ใช้บัตรคำ ฯลฯ

ผู้เข้าร่วมการสร้างเครือข่ายได้เรียนรู้ปัญหาของแต่ละคน กลุ่ม ที่ตนไม่เคยพบมาก่อนก็ได้รู้แนวทางในการแก้ปัญหา และหากในกลุ่มมีปัญหา ก็จะได้ช่วยกันแก้ไข

สำหรับปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ บางคนมีความคิดดีแต่ไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก หรือบางคนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร และบัณฑิตยังไม่มีประสบการณ์ในการกระตุ้นให้กลุ่มคนต่าง ๆ แสดงความคิด

- ราษฎรคิดว่าคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีความสามารถในการทำงาน และมีความจริงใจที่จะทำงานให้ส่วนรวมเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน แต่การทำงานกองทุนหมู่บ้านเริ่มแรก ยังไม่มีความรู้มาก

นักจึงทำให้การทำงานมีปัญหาบ้างเล็กน้อย และคิดว่ากองทุน 1 ล้านนี้จะช่วยให้ชาวบ้านมีเงินใช้มากขึ้น โดยที่เสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่ากู้จากภายนอก แต่ระยะเวลาในการให้กู้สั้นไป

- ราษฎรมีการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองมากขึ้น จากการเข้ามาบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน โดยนำประสบการณ์ที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สมาชิกผู้กู้เงินไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ แม้บางรายจะได้รับผลตอบแทนก่อนถึงกำหนดชำระ ก็จะนำเงินนั้นมาหมุนก่อนที่จะนำไปชำระคืน ผู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนก็มีเงินใช้หมุนเวียนในการทำกิจกรรมตามโครงการ สมาชิกในหมู่บ้านมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม 2-3 ครั้งต่อปี และสมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ มีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน ทั้ง 31 ครอบครัว และมีการรวมตัวตั้งกลุ่ม อาทิ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และสำหรับตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามทัศนะของชาวบ้าน มีดังนี้

- อันดับที่ 1 คนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้เพียงพอที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้
- อันดับที่ 2 มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของคนในหมู่บ้าน
- อันดับที่ 3 มีการจับกลุ่มในหมู่บ้านประกอบอาชีพต่าง ๆ
- อันดับที่ 4 มีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน
- อันดับที่ 5 คนในหมู่บ้านมีคุณภาพ
- อันดับที่ 6 คนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ สามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- อันดับที่ 7 ในหมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ดี
- อันดับที่ 8 มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา
- อันดับที่ 9 มีความพร้อมด้านข้อมูล
- อันดับที่ 10 มีการพูดคุยในการแก้ปัญหาในแต่ละกลุ่ม
- อันดับที่ 11 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- อันดับที่ 12 มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุและเด็กด้อยโอกาส
- อันดับที่ 13 มีผู้นำดี มีความยุติธรรม
- อันดับที่ 14 มีการส่งเสริมการเล่นกีฬา
- อันดับที่ 15 คนในหมู่บ้านห่างไกลยาเสพติด
- อันดับที่ 16 คนในหมู่บ้านยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ปัจจัยด้านบวก

- ก) ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความชำนาญอยู่แล้ว
- ข) มีการปรับปรุงถนนทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น
- ค) ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ ทำให้เกรงกลัวต่อการทำบาป
- ง) มีโครงการของรัฐที่จะช่วยพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน
- จ) มีผู้นำชุมชนที่หลากหลายความสามารถ และประสบการณ์
- ฉ) มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้าน
- ช) มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านทราบ
- ซ) มีคณะกรรมการระดับอำเภอ มาเป็นที่ปรึกษา และคอยช่วยเหลือ
- ฌ) คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถ และเต็มใจทำงานเพื่อส่วนรวม
- ฎ) บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ฏ) มีแหล่งเงินในหมู่บ้านหลายกองทุน
- ถ) คณะกรรมการที่จัดทำระเบียบกองทุนมีความเข้าใจในการทำ
- ฑ) มีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนไว้อย่างชัดเจน
- ท) มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
- ฒ) ผู้มีส่วนใหญ่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านลบ

- ก) พื้นดินมีความกร่อย ทำให้ผู้ปลูกไปทำการเกษตร เพาะปลูกได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร
 - ข) การสื่อสารยังไม่สะดวก
 - ค) คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เป็นระบบ
 - ง) ขาดความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงาน
 - จ) ยังไม่เข้าใจระบบการจัดทำบัญชีที่แน่นอนและเหมาะสมสำหรับการทำบัญชีของกองทุน
 - ฉ) ไม่มีผู้ช่วยหาตลาดในการผลิตให้กับผู้ปลูก
 - ช) ขาดการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยง

ภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล

ให้คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ประชาสัมพันธ์เตรียมประชาชนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบายหลัก การสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของประชาชนและชุมชน
 - 2) ประชาสัมพันธ์ เพื่อกระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 3) ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุน ตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด
 - 4) สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนฯ ประเมินความพร้อมของกองทุน สร้าง ความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อมกองทุนฯ ให้ จังหวัดทราบ
 - 5) สนับสนุนติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในอำเภอ ให้จังหวัดทราบ ตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
 - 6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอ
 - 7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย
ให้คณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอ มีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอตามที่มอบหมาย
การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนให้กับบ้านท่าเลื้อน ดังนี้
- 1) การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์ กับคนภายนอก คือ เป็นการเรียนรู้จากการประสานสัมพันธ์ในการจัดเวทีชาวบ้าน วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้กันของคณะกรรมการกองทุนที่จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้แล้วกับหมู่บ้านที่ยัง ไม่สามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้
 - 2) จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิม มี การบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไปทำโครงการว่าเป็นอย่างไร ประสบ ปัญหาอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร
 - 3) จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบ ดั้งเดิมและแบบสัมพันธ์กับคนภายนอก มีการเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนนำเงินกู้ไปใช้ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในกลุ่มว่าปัญหาที่ตนมีแก้ไขอย่างไร
 - 4) โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก ให้ผู้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ มาเล่าถึงความเป็นมา ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และความสำเร็จที่ได้

5) แผนแม่บทชุมชน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก เป็นการแลกเปลี่ยนถึงความคิดเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและ โครงสร้างพื้นฐานที่เคยมีในอดีต ปัจจุบัน และอย่างให้เป็นในอนาคต

กลุ่มคนผู้เข้าร่วม มีทั้ง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ในการเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ใช้แผนที่ความคิด ใช้บัตรคำ ฯลฯ

ผู้เข้าร่วมการสร้างเครือข่ายได้เรียนรู้ปัญหาของแต่ละคน กลุ่ม ที่ตนไม่เคยพบมาก่อนก็ได้รู้แนวทางในการแก้ปัญหา และหากในกลุ่มมีปัญหา ก็จะได้ออกมาช่วยกันแก้ไข

สำหรับปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ บางคนมีความคิดดีแต่ไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก หรือบางคนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร และบัณฑิตยังไม่มีประสบการณ์ในการกระตุ้นให้กลุ่มคนต่าง ๆ แสดงความคิด

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย

- 1) องค์ความรู้ แหล่งความรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน
- 2) ความแตกต่างและความเหมือนกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- 3) การระดมทุน
- 4) การสนับสนุนด้านกำลังใจ
- 5) การสร้างองค์กรชุมชน

4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามทัศนะของชาวบ้านและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน คือ ชุมชนมีศักยภาพ มีความรัก ความสามัคคีทุกคนใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

จากการสอบถามโดยการทำแบบสัมภาษณ์บ้านท่าเลื่อนพอที่จะสรุปได้ดังนี้ (จำนวน 30 คน)

เป็นชุมชนมีสันติภาพ

เป็นชุมชนมีการเรียนรู้

เป็นชุมชนที่มีจิต

ลักษณะของชุมชนเข้ม

เป็นชุมชนที่รู้จักการจัดการ

วิญญาณ

แข็ง

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชาวบ้าน

1. เป็นชุมชนที่มีการตื่นตัวตลอดเวลา
2. เป็นชุมชนที่มีการวางแผน การจัดองค์กรจัดการเตรียมคน วัสดุ งบประมาณ การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
3. มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ
4. มีความเป็นชีวิตจิตใจ
5. มีผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต
6. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ คนมีสันติสุข มีคุณธรรม คุณภาพ
7. มีความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง
8. มีพลังในการวางแผน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

กรณีที่ 1 นายประเทือง โสภาพ ได้รับเงินกองทุน 20,000 บาท อาชีพหลัก ทำนา

ไม่เพียงพอดต่อการเลี้ยงครอบครัว จึงหันมาประกอบอาชีพขายของชำและน้ำมัน

สมาชิกในครอบครัว 4 คน ชาย 3 คน หญิง 1 คน มีรายชื่อดังนี้

1. นายประเทือง โสภาพ อายุ 63 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพหัวหน้าครัวเรือน
2. นางกวาง โสภาพ อายุ 58 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพผู้อาศัย
3. นายสิทธิพงษ์ โสภาพ อายุ 32 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพ บุตรชาย อาชีพทำนา
4. นายบัญชา โสภาพ อายุ 30 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพ บุตรชายอาชีพรับจ้าง

สภาพการอยู่อาศัย

มีบ้านเป็นของตนเองอยู่อาศัยเป็นครอบครัวใหญ่รายได้ของครอบครัว 6,000 บาท/เดือน หนี้สิน

ของครอบครัวก่อนการกู้เงินกองทุนจำนวน หนี้ที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุนคือสหกรณ์การเกษตร

จำนวนเงิน 20,000 บาท

สาเหตุของการหนี้สิน

เพื่อทำการเกษตรแหล่งเงินกู้ สหกรณ์การเกษตรปากช่อง จำกัด จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ

20,000 บาท

จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ คือ ทุนส่วนตัว 20,000 บาท

วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ คือ เพื่อใช้ในการจับจ่าย ซื้อขายของ เปิดเป็นร้านขายของชำ ขายน้ำมัน

สถานที่ในการประกอบอาชีพ คือ บ้านจันทร์คุ้ม วัตถุประสงค์ ถึงน้ำมัน ของชำชนิดต่าง ๆ ใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่จำนวนแรงงาน ใช้แรงงานตัวเองและครอบครัว
การใช้จ่ายเงินกู้มีดังนี้ตารางที่ 4.17 การจ่ายเงินกู้

เดือนที่	รายจ่าย	บาท	รายรับ	บาท
พ.ย. 44	ซื้อของชำ	19,000	รับเงินกองทุน	20,000
ธ.ค. 44	ซื้อของชำ	12,500	ขายของชำ	5,000
ม.ค. 45	ซื้อของชำ	1,000	ขายของชำ, น้ำมัน	15,000
ก.พ. 45	ซื้อของชำ, น้ำมัน	2,500	ขายของชำ, น้ำมันเชื้อเพลิง	11,000
มี.ค. 45	ซื้อของชำ	15,000	ขายของชำ	5,000
เม.ย. 45	ซื้อของชำ	3,000	ขายของชำ	25,000
พ.ค. 45	ซื้อของชำ	1,000	ขายของชำ	5,000
มิ.ย. 45	ซื้อของชำ		ขายของชำ	25,000
รวม				

การหาความรู้เพิ่มเติม ศึกษาจากตำราเอกสารต่าง ๆ

การหาตลาด หาตลาดลูกค้าเอง ไม่มีผู้แนะนำในการหาตลาด การทำบัญชี ทำบัญชีเองแบบง่าย
จ่าย ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้ คือผลโดยตรง

1. ได้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์
2. ได้ใช้ประสบการณ์ในการจัดการบริหารงาน

ผลโดยอ้อม

1. ได้มีประสบการณ์ในการขายของ
2. บุคคลทั่วไปให้ความยอมรับ
3. เป็นบุคคลที่มีเครดิต

กรณีที่ 2 นางสาวสุนิ พิพัฒน์ ได้รับเงินกองทุน 20,000 บาท อาชีพทำไร่

กู้ยืมเงินกองทุนมาเลี้ยงหมู

สมาชิกในครอบครัว 5 คน ชาย 3 คน หญิง 2 คน คือ

1. นายสีม่วง พิพัฒน์ อายุ 45 ปี ระดับการศึกษา สถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว อาชีพทำนา
 2. นางสาวสุณี พิพัฒน์ อายุ 33 ปี ระดับการศึกษา สถานภาพภรรยา
 3. เด็กชายอนุศักดิ์ พิพัฒน์ อายุ 13 ปี ระดับการศึกษา ม.3 สถานภาพ บุตรชาย
 4. เด็กหญิงรักชนก พิพัฒน์ อายุ 12 ปี ระดับการศึกษา สถานภาพบุตรสาว
 5. เด็กชาย บรรชา พิพัฒน์ อายุ 9 ปี ระดับการศึกษา สถานภาพบุตรชาย
- สภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง

รายได้ของครอบครัว 4,000 บาท/เดือนหนี้สินของครอบครัว มีนายทุนนอกระบบ 40,000 บาท เพื่อซื้อที่นา จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ 20,000 บาทจำนวนเงินลงทุนใช้ทุนส่วนตัว10,000 บาท วัตถุประสงค์ในการขอกู้ คือ เลี้ยงสุกร สถานที่เลี้ยง คือ บ้านตัวเอง ใช้ทักษะในการเรียนรู้และดูแลแบบอย่างจากคนอื่น ใช้แรงงานครอบครัว บัญชีการใช้จ่ายตารางที่ 4.18 บัญชีการใช้จ่ายของผู้กู้รายกรณีเลี้ยงหมู

เดือนที่	รายจ่าย	บาท	รายรับ	บาท
ม.ค. 45	สร้างโรงเลี้ยง	5,000	เงินกองทุน	20,000
	ค่ามัดจำลูกหมู	500		
มี.ค. 45	ค่าลูกหมู	7,150		
	อาหารหมู	2,400		
	ค่าวัคซีน	1,300		
เม.ย. 2545	อาหารหมู	1,155		
	ค่าวัคซีน	2,600		
พ.ค. 2545	อาหารหมู	1,155	ขายหมู 5 ตัว	
	ค่าวัคซีน	1,000		16,000

หากความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารและเพื่อนบ้านแนะนำตลาดหาเอาเอง ไม่มีผู้แนะนำ ทำบัญชีเอง แบบง่าย ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้ คือ ผลโดยตรง

1. ได้ใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์
2. ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ

ผลทางอ้อม

1. ได้รับประสบการณ์โดยตรง
2. มีความรู้ในการเลี้ยงสุกร
3. มีคนรู้จักมากขึ้น

กรณีที่ 3 นางลำเพิน เพลาสันเทียะ ได้รับเงินกองทุน 5,000 บาท อาชีพทำนา และเลี้ยงหมูมาขาย ของ (หาบเร่) สมาชิกในครอบครัว ชาย 1 คน หญิง 2 คน คือ

- 1.นางลำเพิน เพลาสันเทียะ อายุ 45 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพหัวหน้าครัวเรือนอาชีพทำนา
 - 2.นายวันชัย เพลาสันเทียะ อายุ 16 ปี ระดับการศึกษา ม.4 สถานภาพบุตรชาย กำลังศึกษา
 - 3.เด็กหญิงน้ำผึ้ง แซ่โจ้ว อายุ 10 ปี ระดับการศึกษา ป.5 สถานภาพบุตรสาว กำลังศึกษา
- สถานภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเองรายได้ของครอบครัว 3,000 บาท/เดือน หนี้สินนอกระบบ แห้งที่กู้ นายทุนนอกระบบ เพื่อส่งให้ลูกเรียนจบการศึกษาจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ 5,000 บาทไม่มีเงินทุนส่วนตัว

วัตถุประสงค์ในการขอกู้ คือ ขยายของ (หาบเร่)

สถานที่ขยายของ คือ บริเวณหมู่บ้านท่าเดือน บ้านโนนอุดมใช้ประสบการณ์ส่วนตัว

ใช้แรงงานตนเองในการหาบเร่เพื่อขยายของ

ไม่มีบัญชีการใช้จ่ายเงินเพราะเงินที่ได้รับจะเป็นค่าใช้จ่ายในบ้านมากเพราะลูกกำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ไม่ต้องหาความรู้ ใช้ประสบการณ์ของตนเองหาลูกค้าเองไม่มีการทำบัญชี หักค่าใช้จ่าย ในครอบครัวเอง

ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการกู้ คือผลโดยตรง

- 1.ได้ใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์

ผลโดยอ้อม

- 1.ได้รับประสบการณ์
- 2.มีคนรู้จักมากขึ้น

กรณีที่ 4 นายสมาน พิพัฒน์ ได้รับเงินกองทุน 10,000 บาทอาชีพรับจ้างกู้ยืมเงินมาเลี้ยงปลา สมาชิกในครอบครัว ชาย 1 คน หญิง 2 คน คือ

- 1.นายสมาน พิพัฒน์ อายุ 47 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพ หัวหน้าครัวเรือน อาชีพรับจ้าง
 - 2.นางจันทร์ พิพัฒน์ อายุ 43 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพภรรยา อาชีพรับจ้าง
 - 3.นางสาวนันทวรรณ พิพัฒน์ อายุ 16 ปี ระดับการศึกษา ม.5 สถานภาพบุตรสาว กำลังศึกษา
- สถานภาพที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเองรายได้ของครอบครัว 10,000 บาท/เดือนไม่มีเงินทุน วัตถุประสงค์ในการขอกู้ คือ เลี้ยงปลาสถานที่เลี้ยง คือ บ่อปลาหลังบ้านใช้ประสบการณ์ส่วนตัว

บัญชีการใช้จ่ายตารางที่ 4.19 บัญชีการใช้ของผู้กู้เงิน รายการเลี้ยงปลา

เดือนที่	รายจ่าย	บาท	รายรับ	บาท
ม.ค. 2545	ซื้อลูกปลา	5,000	เงินทุนหมู่บ้าน	20,000
	อาหารปลา	3,000		
ก.พ. 2545	อาหารปลา	4,500		
มี.ค. 2545	อาหารปลา	3,000	ขายปลา	15,000
มี.ย. 2545	ซื้อลูกปลา	5,000		
	อาหารปลา	2,500		

หาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ พร้อมดูโครงการจากหมู่บ้านอื่นตลาดหาเอง บางทีให้เพื่อนหาให้ ทำบัญชีเอาแบบง่าย ๆ ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ คือ ผลโดยตรง

1. ได้ใช้เงินไปตามโครงการ
2. ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ

ผลโดยอ้อม

1. ได้รับประโยชน์โดยตรง
2. มีความรู้ในการเลี้ยงปลา
3. มีคนรู้จักเพิ่ม

กรณีที่ 5 นางขวัญใจ ไอสันเทียะ ได้รับเงินกู้ 20,000 บาท

อาชีพ ทำธงสัญลักษณ์กู้เงินกองทุนมาประกอบอาชีพทำธง, ป้ายสัญลักษณ์ สมาชิกในครอบครัว 2 ชาย คน หญิง 1 คน คือ

1. นางขวัญใจ ไอสันเทียะ อายุ 37 ปี ระดับการศึกษา ป.4 สถานภาพที่อยู่อาศัยมีบ้านเป็นของตนเอง
2. นายสมชาย ไอสันเทียะ อายุ 38 ปี ระดับการศึกษา ป.4 อาชีพรับจ้าง
3. นายอดิสร ไอสันเทียะ อายุ 15 ปี ระดับการศึกษา ม.3 อาชีพ

รายได้ของครอบครัว 20,000 บาท/เดือน

แหล่งเงินกู้

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ 20,000 บาท

จำนวนเงินกองทุน นอกเหนือจากเงินกู้ คือ ทุนส่วนตัว- บาท

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน คือ เพื่อ สถานที่ใช้ประกอบอาชีพ คือ บ้านท่าเลื่อน

วัสดุอุปกรณ์ คือ สี, ป้ายพลาสติก, ไม้อัด, ไฟกระพริบ ใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่ ขวักกับประสบการณ์ จำนวนแรงงานที่ใช้คือ ใช้แรงงานครอบครัว ใช้แรงงานชาวบ้าน

บัญชีการใช้จ่ายเงินตาราง 4.20 การใช้เงินของผู้ผู้รายกรณีทำป้าย

เดือนที่	รายจ่าย	บาท	รายรับ	บาท
ธ.ค. 2545	ซื้อไม้อัด, สี	15,000	เงินกองทุน	20,000
ม.ค. 2545	ซื้อสี	20,000	ขายธง, ป้าย	20,000
มี.ค. 2545	ซื้อ ไม้อัด	15,000	ขายแผ่นป้าย	50,000
	แผ่นพลาสติก	5,000	ธง, แผ่นไฟเบอร์	
	สี	2,000		
	คาร์บอน	1,000		
	กันดันทัน, น้ำยา	2,000		
พ.ค. 2545	ซื้อสี	3,000	ขายแผ่นป้าย	30,000

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้เพื่อทำการศึกษา ถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านท่าเลื้อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งจากที่ได้ทำการศึกษาของสภาพหมู่บ้านตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544-กันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน สภาพของหมู่บ้านก่อนที่จะมีเงินกองทุน ฯ เข้ามาในหมู่บ้านความเป็นอยู่ของชาวบ้านค่อนข้างจะเรียบง่าย ซึ่งบ้านท่าเลื้อนเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่ มีจำนวนประชากรค่อนข้างมาก ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ค่อนข้างจะยากจน ยึดอาชีพรับจ้าง และทำการเกษตรเป็นการเลี้ยงชีพ หากเราได้ทำการศึกษาแล้วสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์

ก) เพื่อให้ทราบว่าเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทของหมู่บ้านท่าเลื้อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา จะสามารถทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากน้อยเพียงใด

หลังจากที่ได้ศึกษาแล้วพบว่า เงินกองทุน ฯ ที่ได้มานั้นทำให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจจริง ซึ่งสามารถสังเกตได้จาก ความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน มีความกินดีอยู่ดีขึ้นจากแต่ก่อน ชาวบ้านมีการกู้ยืมเงินเพื่อไปประกอบอาชีพ หรือนำไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น มีการพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่ทำอยู่แล้วให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นเป็นที่ต้องการของของท้องตลาด และสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าแต่ก่อน ซึ่งหากจะพิจารณาแล้วเงินกองทุน ฯ ที่ได้มานั้นมีการทำให้เศรษฐกิจมีการกระเตื้องตัวขึ้นในทิศทางบวก

ข) เพื่อให้ทราบว่าการบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพเพียงใด

จากที่คณะกรรมการมีการบริหารงานครบวาระที่ผ่านมาแล้วพบว่า คณะกรรมการบ้านเลื้อนมีการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากเราจะดูได้จากการชำระคืนเงินกู้ เนื่องจากบ้านท่าเลื้อนมีการคืนชำระเงินกู้ ในหลายรูปแบบ เช่น รายเดือน ราย 3 เดือน ราย 6 เดือน และรายปี เนื่องกรรมการกองทุน ฯ จะมีการพิจารณาเงินกู้ก่อนที่จะปล่อยกู้โดยคำนึงถึงการชำระคืนเงินกู้ และความเป็นไปได้ เช่น ชาวบ้านที่กู้เงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพค้าขาย คณะกรรมการก็พิจารณาจากยอดขายแล้วว่า ลูกหนี้รายนี้น่าจะส่งคืนเงินกู้เป็นรายเดือนได้เนื่องจากอาชีพค้าขาย จะมีเงินสดหมุนเวียนอยู่ทุกวัน มีการทำกำไรทุกวันก็น่าจะส่งชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือนได้ ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านที่กู้เงินเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์ คณะกรรมการก็จะพิจารณาจากเกษตรกรที่มีความพร้อมก่อน คือ หากกู้ไปเลี้ยงสุกร คณะกรรมการก็จะพิจารณาจากมีโรงเรือนพร้อมหรือยัง มีความรู้

ความสามารถเพียงใดในการเลี้ยง และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงมานานหรือยัง ส่วนการคืนชำระคืนเงินกู้ยืม ก็จะพิจารณาจากสุทธุนั้นจะมีระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 3 เดือนจึงจะจับขายได้ก็จะให้ลูกหนี้รายนั้นมีการส่งคืนชำระเงินกู้เป็นราย 3 เดือน และคณะกรรมการก็จะพิจารณาตามความพร้อมของแต่ละบุคคล และหากมองดูจากการบริหารเงินเงินกองทุนแล้วก็จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการกองทุนบ้านท่าเลื้อน มีการบริหารเงินกองทุนที่ดีและมีประสิทธิภาพอีกหมู่บ้านหนึ่ง

ค) เพื่อให้ทราบว่า การใช้เงินกองทุนตรงตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในข้อที่ผ่านมา ก็จะพบคณะกรรมการมีการเตรียมพร้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการจะมีการตรวจสอบการใช้เงินกู้ที่สมาชิกได้กู้ยืมไปแล้ว โดยจะมีการออกเยี่ยมสมาชิกภายหลังที่กู้เงินกองทุน ๆ ไปแล้วว่ามี การใช้เงินกู้ที่ได้รับ ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเปล่า หากตรวจสอบพบว่ามีการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์แล้วก็จะยึดเงินคืนในทันที แต่จากการตรวจสอบโดยการสุ่มตัวอย่างของชาวบ้านท่าเลื้อน ค.หนองสาหร่าย พบว่าชาวบ้านมีการใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เขียนคำขอข้อมา แต่หากจะพบน้อยรายมากที่จะเงินที่ได้ไปในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ เพราะเนื่องจากคณะกรรมการมีการพิจารณาปล่อยเงินกู้ในรายที่จำเป็น และต้องการจะนำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างจริงจัง

1.1.2 วิธีการดำเนินการ

ก) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจประชากร ในบ้านท่าเลื้อน ค.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา ที่ได้ศึกษาการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์จากความเชื่อและการดำรงชีวิต และเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยใช้แบบสำรวจดังต่อไปนี้

บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

บร.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร.7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

บร.8 โครงการเศรษฐกิจของชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกกรณี

บร.12 การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

ข้อมูลที่ได้ เช่น จำนวนประชากรที่อยู่ในหมู่บ้าน จำนวนหลังคาเรือน จำนวนสมาชิกผู้กู้เงิน จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยศึกษา จำนวนประชากรที่ว่างงาน อาชีพของประชากรที่อยู่ในหมู่บ้าน ฯลฯ

ข้อมูลทฤษฎี ในบ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมาได้จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาของหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเช่น พัฒนาชุมชนของอ.ปากช่อง ที่ได้ให้ข้อมูล สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ.) เกษตร อ.ปากช่อง ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การเกษตรของ ต.หนองสาหร่าย ฯลฯ

ข) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เราใช้ข้อมูลที่สำรวจได้ที่เก็บมาจากหมู่บ้านท่าเลื่อน ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมาโดยใช้แบบบร.1-บร.12 นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ในอัตราส่วนร้อยละ เพื่อให้ได้เห็นความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ค) นำเสนอในรูปแบบสารนิพนธ์

การนำเสนอข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้วนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์แล้ว มานำเสนอเสนอในรูปแบบของ “สารนิพนธ์”

1.1.3 ผลการดำเนินงาน

บ้านท่าเลื่อน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสาหร่ายอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2544 โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้ออนเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้เปิดบัญชีไว้กับธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนหมู่บ้านท่าเลื่อน ม.2 ต.หนองสาหร่าย” บัญชีเลขที่ 06-4303-20-082199-6 โดยบัญชีเงินฝากนี้ นายอุดม บุญเรือน ประธานกองทุน ได้เป็นผู้เก็บรักษาไว้ นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทแล้ว ยังมีเงินทุนสะสมอีก คือ เงินค่าหุ้นและเงินสะสมกองทุนได้มาจากเงินฝากของสมาชิกกลุ่มสัจจะและเงินค่าหุ้นของสมาชิกเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2544 นำเงินฝากเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เปิดกับธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง ใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินหุ้นกองทุนหมู่บ้านท่าเลื่อน ม.2 ต.หนองสาหร่าย” เลขบัญชี 06-4303-20-0821997-8 จำนวนเงินฝาก 1480 บาท เก็บรักษาโดย นายอุดม บุญเรือน ประธานกองทุน เมื่อกองทุนบ้านท่าเลื่อน หมู่ที่ 2 บริหารงานครบ 1 ปี และได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีแล้วปรากฏว่ากองทุนหมู่บ้านมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนฯจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรร ดังนี้

1. จัดเป็นเงินปันผลค่าหุ้นแก่สมาชิก ร้อยละ 10
2. จัดเป็นเงินสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 15
3. จัดเป็นเงินค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 15
4. จัดเป็นเงินพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ร้อยละ 15
5. จัดเป็นเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 20

อื่น ๆ ตามมติของคณะกรรมการปัจจุบันกองทุนบ้านท่าเลื้อน มีสมาชิกจำนวน 275 คน ได้มีการอนุมัติให้สมาชิกกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพ 1 ครั้ง กู้เงิน 0 ครั้ง สำหรับการกู้ไปลงทุนประกอบอาชีพมีผู้มาขอกู้ จำนวน 150 ราย ได้รับอนุมัติทั้ง 94 ราย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนผู้ยื่นกู้ (ราย)	จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติ(ราย)	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด(ราย)
1	1 พ.ย. 2544	100	68	275
2	5 ม.ค. 2545	50	16	275
รวม		150	94	275

สมาชิกกองทุนบ้านท่าเลื้อน หมู่ที่ 2 ที่ได้กู้เงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไปใช้พัฒนาอาชีพ สร้างงาน และลดรายจ่าย จำนวน 94 คน เป็นจำนวนเงิน 846000บาท ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้เป็นจำนวน 55 ราย เพียงแต่บางรายที่นำเงินไปใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อนแล้วจึงนำมาใช้ตามโครงการที่ขอไว้

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนเงินสะสมประเภทอื่น

ประเภทเงินกองทุนสะสม	จำนวนเงิน(บาท)	การจัดสรรเงินกองทุน			หมายเหตุ
		ฝากธนาคาร	ปล่อยกู้	อื่น ๆ	
1.กลุ่มสัจจะ	14850	14850	-	-	
2.เงินค่าหุ้น	27500	2400	-	-	
รวม	42350	42350	-	-	

2. อภิปรายผล

การที่กองทุน ฯ จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้นั้น หากพิจารณาตามวัตถุประสงค์แล้ว ก็ สามารถแยกได้ดังนี้

2.1 การเกิดกองทุน หลังจากที่มีรัฐบาลมี นโยบายกองทุนหมู่บ้านซึ่งถือว่ากองทุน ฯ มีผล ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง หากกองทุน ฯ จะเกิดขึ้นได้นอกจากรัฐบาลแล้วยัง มีความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน ความพร้อมของผู้นำ และคณะกรรมการที่มีความสามารถ หากทุกฝ่ายไม่ให้ความมือแล้วกองทุนก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นการดีที่ชาวบ้านจะมีส่วนร่วม ในการจัดตั้งกองทุน คูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน ฯ โดยชาวบ้านบริหารงานกันเองเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอีกวิธีหนึ่ง

2.2 มีระบบบริหารกองทุน

หลังจากที่มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาแล้ว ก็ต้องการพิจารณาเลือกคณะกรรมการซึ่งเป็นชาวบ้านที่อยู่ใน หมู่บ้านนั้น ซึ่งคณะกรรมการที่ได้รับเลือกก็ต้องมีการดูแลเกี่ยวกับเงินกองทุน เพื่อจัดสรรให้ แก่ชาวบ้านที่ต้องการจะกู้เงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพ และคณะกรรมการจะมีการแบ่งหน้าที่ใน การรับผิดชอบอย่างชัดเจนซึ่งแต่ละฝ่ายก็จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ฝ่ายการเงิน ฝ่าย เอกสาร ฝ่ายบริหาร ฯ ซึ่งการจัดตั้งคณะกรรมการนี้จะทำให้ชาวบ้านเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายและจะสามารถดูแลเงินกองทุน ให้อยู่อย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์กับหมู่บ้านมากที่สุด

2.3 มีการเรียนรู้พึ่งพาตนเอง

ชาวบ้านมีการเรียนรู้ในอาชีพที่ตนเองทำอยู่ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนใน การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ชาวบ้านเพื่อที่ชาวบ้านจะได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม

2.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ ซึ่งแต่ก่อนชาวบ้านจะต่างคนต่างทำ ไม่มี การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันและกัน หลังจากที่มีชาวบ้านได้มีการรวมกลุ่มกันก็จะสามารถต่อ รองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ และสามารถที่จะติดต่อกับตลาดเองได้

3. ความเข้มแข็งของชุมชน

คนในชุมชนมีความเชื่อเพื่อต่อกัน มีความรักความสามัคคีกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน มีความ ร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนา ท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ และคนใน ท้องถิ่นมีการพึ่งพากันมากกว่าแต่ก่อน หากเกิดปัญหาขึ้นในหมู่บ้านชนมักจะทำกันก่อนที่จะ ไปขอความช่วยเหลือจากที่อื่น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

- ก) ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความชำนาญอยู่แล้ว
- ข) มีการปรับปรุงถนนทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น
- ค) ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ ทำให้เกรงกลัวต่อการทำบาป
- ช) มีโครงการของรัฐที่จะช่วยพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน
- ซ) มีผู้นำชุมชนที่หลากหลายความสามารถ และประสบการณ์
- ญ) มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้าน
- ฉ) มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านทราบ
- ด) มีคณะกรรมการระดับอำเภอ มาเป็นที่ปรึกษา และคอยช่วยเหลือ
- ต) คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถ และเต็มใจทำงานเพื่อส่วนรวม
- ถ) บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ท) มีแหล่งเงินในหมู่บ้านหลายกองทุน
- ธ) คณะกรรมการที่จัดทำระเบียบกองทุนมีความเข้าใจในการทำ
- น) มีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนไว้อย่างชัดเจน
- บ) มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
- ป) ผู้มีส่วนใหญ่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านลบ

- ก) พื้นดินมีความกร่อย ทำให้ผู้ไปทำการเกษตร เพาะปลูกได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร
- ข) การสื่อสารยังไม่สะดวก
- ค) คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เป็นระบบ
- ง) ขาดความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงาน
- จ) ยังไม่เข้าใจระบบการจัดทำบัญชีที่แน่นอนและเหมาะสมสำหรับการทำบัญชีของกองทุน
- ฉ) ไม่มีผู้ช่วยหาตลาดในการผลิตให้กับผู้
- ช) ขาดการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ผู้เข้าร่วมการสร้างเครือข่ายได้เรียนรู้ปัญหาของแต่ละคน กลุ่ม ที่ตนไม่เคยพบมาก่อนก็ได้รู้

แนวทางในการแก้ปัญหา และหากในกลุ่มมีปัญหา ก็จะ ได้ช่วยกันแก้ไข

สำหรับปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ บางคนมีความคิดดีแต่ไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก หรือบางคนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร และบัณฑิตยังไม่มีความสามารถในการกระตุ้นให้กลุ่มคนต่าง ๆ แสดงความคิด

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย

- 1) องค์ความรู้ แหล่งความรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน
 - 2) ความแตกต่างและความเหมือนกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
 - 3) การระดมทุน
 - 4) การสนับสนุนด้านกำลังใจ
 - 5) การสร้างองค์กรชุมชน
 - 6)
4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

4.1 ผลโดยตรง คือสมาชิกที่กู้เงินกองทุนฯ ไปแล้วมีการนำไปประกอบอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น และส่วนหนึ่งยังนำไปเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว และเงินที่ได้กลับไปนั้นสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง และชาวบ้านมีกำไรจากการที่นำเงินไปลงทุนแล้ว สามารถที่จะผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยได้ และสามารถทำเศรษฐกิจมีการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

4.2 ผลกระทบทางอ้อม หลังจากที่เงินกองทุนได้เข้ามาในบ้านทำเลื่อนแล้ว ทำให้วิถีชีวิตของบ้านเปลี่ยนไปเล็กน้อย แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นคือ ชาวบ้านมีความรักความสามัคคีกันมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้หมู่บ้านมีความสงบสุขมากขึ้นกว่าเดิม ชาวบ้านมีการหันหน้าเข้าหากันมากขึ้น มีการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และหาทางออกร่วมกัน

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน ฯ

5.1 คณะกรรมการที่บริหารกองทุนมีวาระในการบริหารงานน้อยเกินไป คือระยะเวลา 1 ปี หากคณะกรรมการชุดเก่าได้ออกไปแล้ว งานที่ทำอยู่ก็ขาดความต่อเนื่อง แผนการบริหารงานที่เปลี่ยนใหม่ก็จะทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารกองทุน อาจทำให้ประสิทธิภาพของกองทุนลดลง

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ในการบริหารกองทุนที่พบคือไม่มีใครอยากเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านเนื่องไม่มีค่าตอบแทนในการทำงาน ซึ่งกรรมการจะต้องทำงานด้วยใจรักอยากให้มีการบริหารงานกองทุน ฯ ที่ชัดเจนคือ อาจตั้งอยู่ในรูปของบริษัท หรือสหกรณ์ เพื่อที่จะ

ได้ดูแลการบริหารงาน และจะสามารถควบคุมการกู้และคืนชำระคืนเงินกู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น และอาจนำดอกผลที่เกิดขึ้น แบ่งมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบริการจัดการกองทุน ฯ ด้วย เพื่อที่คณะกรรมการได้มีแรงจูงใจ และที่สำคัญ คือคณะกรรมการบางคน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน และบางคนยังไม่มี ความเข้าใจในการทำบัญชี ซึ่งอยากจะให้หน่วยงานของรัฐจัดการอบรมอีกครั้งเพื่อที่คณะกรรมการ ออกกองทุน ฯ จะได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนฯ จากที่ได้ศึกษาการนำ เงินไปใช้ของชาวบ้านท่าเลื้อน ต.หนองสาหร่าย พบว่าส่วนมากชาวบ้านจะนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ยื่นแบบคำขอกู้มา ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนในการประกอบอาชีพที่ตนเองทำอยู่ หรือที่มีความถนัด แต่จะพบน้อยรายมากที่นำเงินกองทุน ฯ ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หากชาวบ้านนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว เงินกองทุนก็สามารถคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

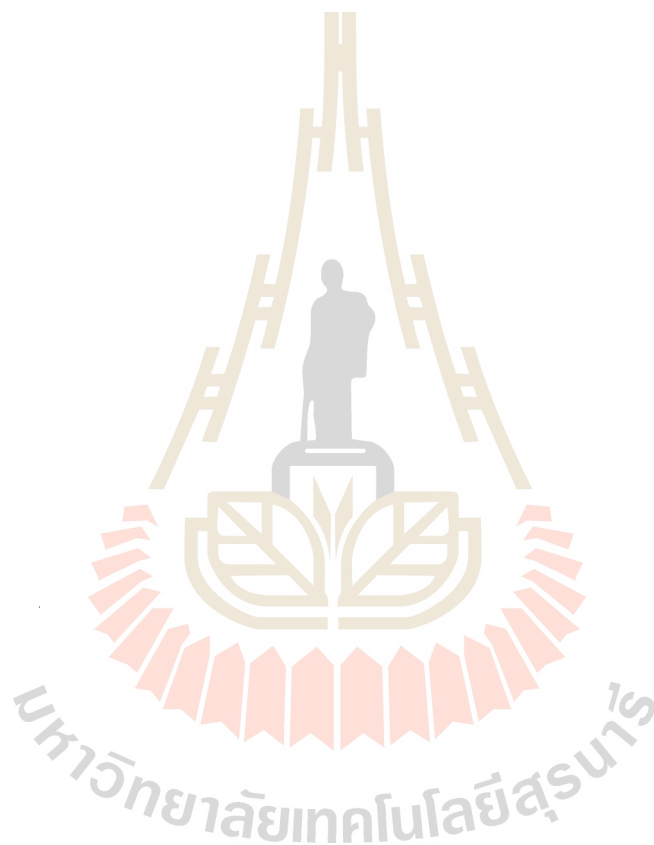
5.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับค้ำคิววิจัย บัณฑิตที่ทำงานกองทุน ฯ หมกคสัญญญาแล้วอยากให้รัฐบาลหาคนที่จะมาหาข้อมูลต่อ เพราะเนื่องจากจะสามารถทำให้ทราบการใช้ไปของเงินกองทุนได้เป็นระยะ ๆ ซึ่งน่าจะจ้าง เพิ่มเป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งก็คงพอที่กองทุน ฯ จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

แห่งประเทศไทย, ธนาคาร. 2545. ความยากจนของประเทศ WWW.bot.or.th.

แห่งประเทศไทย, ธนาคาร. 2545. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
(SMEs) WWW.bot.or.th.

แห่งประเทศไทย, ธนาคาร. 2545. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ. WWW.bot.or.th.

แห่งประเทศไทย, ธนาคาร. 2545. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน.
WWW.bot.or.th.

บรรณานุกรม

“กองทุนหมู่บ้าน” : มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน. 2544. กาญจนและตราด.271 (กันยายน 2544), 110-112

“กองทุนหมู่บ้าน” : มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน.2544. สุรศักดิ์ เกรือคำ.276 (ธันวาคม 2544), 107-108

“กองทุนหมู่บ้าน” : มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน.2545. ม.ป.ท. 282 (มีนาคม 2545), 112-113

“กองทุนหมู่บ้าน” : มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน.2545. ม.ป.ท. กาญจนา จินตกานนท์.284 (เมษายน 2545),110-111

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสันติยั่งยืน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สันติยั่งยืน. ขอนแก่น

เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544 คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนัก 2545. สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน.

WWW.Oepp.go.th.

ประยุทธ์ ปยุตโต. 2530. มองอเมริกามาแก้ปัญหาไทย. กรุงเทพฯ ฯ .

“รู้กฎหมายได้ประโยชน์” : มติชน เส้นทางเศรษฐี. 2544. สุประวิติ ใจสมุทร.79 (กันยายน 2544), 40-71

“สัมภาษณ์พิเศษ” : วัฏจักรตลาดหลักทรัพย์, 2544. สิริพรและสุวิมล. 64 (มีนาคม 2545)